

Nem fogtak neki az intenzív terápiás részleg építésének

A minisztérium nem támogatta a beruházást

Fotó: Nagy Tibor

Az egyre rosszabbul alakuló járványhelyzet közepette országsszerte az intenzív terápiás helyek hiányával küszködnek a kórházak, a lehetőségek függvényében mindenütt igyekeznek bővíteni a helyek számát. A napokban a Maros Megyei Sürgősségi Kórház is erre kényszerült, emellett folyamatban van az intenzív terápiás helyek számának megduplázása az orvosi egyetem sportcsarnokában kialakított háttérkórházban. Ám a Marosvásárhelyi 1-es Számú Fertőzőklinika udvarára tervezett intenzív terápiás részleg építése a mai napig sem kezdődött el, a minisztérium ugyanis nem gondoskodott a finanszírozásról.

Menyhárt Borbála

A Marosvásárhelyi 1-es Számú Fertőzőklinika intenzív terápiás részleggel való bővítését jelentette be Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke március végén, a koronavírus-járvány kitörése után. A részlegnek otthont adó új épületet a fertőzőklinika udvarára tervezték a súlyos állapotú, koronavírussal fertőzött betegek ellátására. A tervek szerint az új szárny 1362 négyzetméter felületen 19 kórtermet foglalna magába, 33 intenzív terápiás ágygal. Tavasszal gyors léptekkel elindult a folyamat, a marosvásárhelyi és kolozsvári tervezőmérnökökből álló csoport rekordidő alatt készítette el a műszaki dokumentációt, és olyan korszerű építkezési technológiát javasolt, ami lehetővé tette volna, hogy az épület néhány hónap alatt elkészüljön.

(Folytatás a 10. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Helyi szinten kellene meghozni a döntéseket

Véleményem szerint ebben a pillanatban a teljes lezárás a végső intézkedés kellene legyen. Gyakorlatilag június közepétől próbáljuk meggyőzni a hatóságokat, hogy egyrészt növelni kell a tesztelési kapacitást.

4.

Senki sem sérthetetlen

Egy egészséges értelmiségi család mind a négy tagjának – anyja, apa és két, egyetemet végzett felnőtt gyermekük – a koronavírus-fertőzés poklában kellett megtapasztalni az egészségügyi rendszer színét és fonákját, a gyógyító odafigyelést és a nemtörődömséget is.

6.

A lehetetlent ostromolva

Lapunk Harmónia mellékletét szerkesztve kérésre a 24. órában ostromolta a lehetetlent, és sikerült neki. Mert őt még arra tanították, hogy a feladatot meg kell becsülni, és el kell végezni.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szakületünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Titkolózó igazságügy

Antalfi Imola

Még sejteni sem lehet, hogy az igazságügyben hány magisztrátus lett koronavírusos, illetve hány ügyvéd, jogász, jogtanácsos. A romániai magisztrátusok egyesületének tiszteletbeli elnöke, Viorica Costiniu szerint a kormánynak sürgősen további – egészségügyi és az igazságügyi rendszerben folyó tevékenységre vonatkozó – intézkedéseket kell hoznia a koronavírus-fertőzés megfékezésére, mert „egymás után dőlnek ki a bírák”. Mint mondta, tájékoztatást kértek a szaktárcától, hogy hány ügyész, bírósági írnok, bíró lett fertőzött, de nem kaptak választ. Becslésük szerint több százra tehető a koronavírusban megbetegedett bírák, ügyészek, bírósági alkalmazottak száma, fertőzési góccok alakultak ki számos bíróságon, törvényszéken. A helyzet annyira válságos, hogy, mint mondta, a tárgyalótermekben az ügyvédeknek csupán három perc áll rendelkezésükre egy-egy ügyben mondanivalójukat kifejténi. Súlyosan sérül tehát a polgároknak az igazságszolgáltatáshoz, a védelemhez való joga. És hozzátéhetnénk: az egészséghez való joga is, hiszen országszerte naponta több ezer polgárt idéznek be a tárgyalótermekbe, akik ki vannak téve a megfertőződés kockázatának. Több bírói szakmai szervezet kéri az igazságügyi minisztert, hogy rendelje el a perek felfüggesztését, kivéve a sürgősségi eseteket. A bírósági írnokok szakszervezete szerint a szaktárca azért nem ad választ a feltett kérdésekre, mert arra sem volt képes, hogy összesítse az adatokat,

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER
12., csütörtök
A Nap kel
7 óra 21 perckor,
lenyugszik
16 óra 52 perckor.
Az év 317. napja,
hátravan 49 nap.

IDŐJÁRÁS
Borús idő, ködszítálás
Hőmérséklet:
max. 8 °C
min. 2 °C

Isten éltesse!
Ma JÓNÁS és RENÁTÓ,
holnap SZILVIA napja.
SZILVIA: a Szilviusz férfinév
női párja. Jelentése: erdőből
való – a latin silvania után.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2020. november 11.

1 EUR	4,8678
1 USD	4,1316
100 HUF	1,3668
1 g ARANY	249,2887

Halálos áldozatot követelt a tűzeset

A tűzoltás után előkerült a tulajdonos elszenesedett holtteste

Fotó: nyárádgálfalvi önkéntes tűzoltóság

Teljesen leégett egy lakóház Nyárádszentlászlón, benne lelte halálát a tulajdonos is.

Gligor Róbert László

A nyárádgálfalvi önkéntes tűzoltókat kedden reggel értesítette a községbeli rendőr, hogy tűz ütött ki egy nyárádszentlászlói háznál. Amikor a helyi önkéntes tűzoltók a helyszínre érkeztek, a ház tetőzete már be volt szakadva, falainak egy része bedőlve. Amire a tűzvonalat kialakították, megérkeztek a nyárádszeredai és a megyeszékhelyi hivatásos, valamint a szeredai önkéntes tűzoltók is, így együtt dolgoztak. A ház már nem lánggal égett a tűzoltók megérkezésekor, csak parázslott, ami arra enged következtetni, hogy a tűz jóval hamarabb keletkezett, de az éjszakai és reggeli sűrű köd miatt nem vették észre a szomszédok –

tudtuk meg *Német Zsoltól*, a nyárádgálfalvi önkéntes tűzoltóalakulat parancsnokától.

A kis sárházban egy 61 éves, egyedülálló férfi élt, alkalmi munkákból tartotta fenn magát, a szomszédok szerint segítőkész, jóindulatú ember volt. A tűzoltók gyanították, hogy a tűzben lelte halálát, és oltás után ez be is igazolódott, az elszenesedett holttestet a romok alatt találták. Mivel a ház villany- és gázellátás nélküli volt, a tűzoltók arra gyanakodnak, hogy égve maradt cigaretta vagy gyertya okozta a tüzesetet. Tudni vélik a szomszédok, hogy a férfi lakásában egy nagyobb ruhacsomó volt, talán ez gyúlhathat meg, ugyanis csupán egy matracra vagy ágyra utaló nyomot találtak a házban, egyéb bútormaradványt nem. A holttestet kórbonctani vizsgálatnak vetik alá, hogy megállapítsák a halál okát.

Megyei hírek

323 új fertőzött

November 11-ig, szerdáig 7746 koronavírus-fertőzöttet azonosítottak Maros megyében. A szerdai adatok szerint 24 óra alatt 323 új esettel nőtt a fertőzöttek száma, az érintetteknek korábban nem volt pozitív koronavírus-tesztjük. Az új betegek mellett 33 személynél már korábban kimutatták a fertőzést, és a megismételt teszt is pozitív lett. A Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság adatai szerint szerdán 566 Covid-19-fertőzöttet kezeltek a megye kórházaiban. Eddig 1059 gyógyultat engedtek haza a kórházakból, 772 tünetmentes fertőzött tíz nap után, további 386 kérésre tért haza. Az adatok szerint jelenleg 106 személy van koronavírus-fertőzés gyanújával beutalva. A megye kórházaiban tegnapig 275 fertőzött hunyt el – olvasható a Maros megyei prefektúra közleményében.

Az illegális munkát büntették

Októberben a Maros Megyei Területi Munkafelügyelőség 42 ellenőrzést tartott a megyében az illegális munkaviszonyok kiszűrése érdekében. A felügyelőség illetékesei 11, egyéni munkaszerződéssel nem rendelkező személyt azonosítottak. Az észlelt szabálytalanságok miatt 37 cég kapott büntetést, közülük hét be nem jelentett munkavégzés miatt. A felügyelők 30 esetben figyelmeztették, 21 esetben megbírságolták a munkatörvénykönyv előírásainak megszegőit, a kiszabott pénzbüntetés összértéke 267.300 lej. Illegálisan dolgozó alkalmazottakat a pékipar, a zöldövezetek karbantartása, a kereskedelem és a vendéglátóipar terén működő cégeknél talált az ellenőrző hatóság. Október 26–30. között zajlott a közszállítók munkavégzését ellenőrző országos kampány, melynek során a felügyelőség illetékesei hét munkaadót büntettek meg, a kiszabott pénzbírság összértéke 6000 lej.

Videókonferencia a biogazdaságról

A Kovászna Megyei Kis- és Középvállalkozók Egyesülete (ASIMCOV) a Fenntartható Fejlődés Főosztállyal közösen november 11-én, tegnap a biogazdaság és fenntarthatósági alapelvek témakörében tartott videókonferenciát. A rendezvényt Borbély László államtanácsos nyitotta meg, bemutatva a 17 fenntarthatósági alapelv gyakorlatba ültetésének helyzetét Romániában. A kolosterek a következő öt évre vonatkozó, a fenntartható fejlődéshez és a biogazdasághoz kapcsolódó terveiket vázolták fel. Bemutatásra került a Román Akadémia projektje, a Berural is, amelynek fő célja Kovászna megye biogazdasági stratégiájának kidolgozása. A Közép-romániai Fejlesztési Régió Ügynöksége a 2021–2029-es finanszírozási periódus azon programjait mutatta be, amelyek támogatják ezeket a kezdeményezéseket. A rendezvény partnere a Román Akadémia és a Közép-romániai Fejlesztési Régió Ügynöksége volt.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Összefogás nehéz időkben

Nehéz időkben összefogunk. Újabb parlamenti mandátumra készül az RMDSZ is, összefogva az erdélyi magyar politika érdekvédelmi szervezeteivel. Hogy milyen volt az elmúlt négy év, mit sikerül megvalósítani a kormányt vezető pártokkal kötött protokollumok segítségével, és mi vár-

ható a következő években, kiderül csütörtökön este a **Mérlegen** asztalánál. Jakab Orsolya műsorvezető vendége **Kelemen Hunor**, az RMDSZ elnöke lesz este 8 órától. Követhető a műsor az Erdély TV képernyőjén és Facebook-oldalán.

RENDEZVÉNYEK

Online mesefesztivál

A sepsiszentgyörgyi Tipe Tupa Egyesület november 21–28. között az interneten szervezi meg az V. Holnemvolt Székelyföldi Mesefesztivált. A rendezvény minden programja az esemény Facebook-oldalán – <https://www.facebook.com/holnemvoltmese> – zajlik. A szervezők lehetőséget biztosítanak a könyvkiadóknak, hogy mesekönyveiket a mesefesztivál Facebook-oldalán népszerűsítsék. Bővebb tájékoztatás az esemény Facebook-oldalán.

Villa Dolorosa – a Liviu Rebreanu Társulat bemutatója

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Liviu Rebreanu Társulata november 14-én, szombaton 19 órától a Villa Dolorosa című, legújabb nagytermi előadása bemutatójának internetes élő közvetítésére várja az érdeklődőket. A darab rendezője Theodor-Cristian Popescu. Jegyek az [eventim.ro](https://www.eventim.ro) honlapon válthatók, a következő linke kat-

tintva: <https://www.eventim.ro/ro/bilete/villa-dolorosa-online-1218515/performance.html>. Minden megvásárolt jegyen egyéni kódot tüntetnek fel, melyet a szolgáltató egy órával az előadás kezdete előtt e-mailben elküld a vásárlónak az esemény linkjével együtt. Az élő adás a kód beírása után válik elérhetővé. A jegy ára 19 lej. Az előadás időtartama három óra, a 14 éven felüli nézőknek ajánlott.

A Mentor Könyvek Kiadó könyvvásáros bemutatója

A Mentor Könyvek Kiadó és a Marosvásárhelyi Könyvvásár szervezésében november 13-án, pénteken 14.45-től Soós István Manófitnyem naplója című kötetét mutatják be. A szerzővel és Kiss Borával, a könyv illusztrátorával Kovács András Ferenc beszélget. Szintén pénteken 16.15-től Sebestyén Mihály Európa magánföldrajza című novelláskötetéről a szerzővel a Mentor Könyvek Kiadó vezetője, ifj. Király István beszélget. Ugyanaznap 18.15-től Káli István Áll az ördög, s csodálkozik című novelláskötetéről a szerzővel a könyv szerkesztője, Zsidó Ferenc beszélget. Mindhárom rendezvényt a Marosvásárhelyi

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujas.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220-3475 (print)
ISSN 1584-3238 (online)

A szervezett bűnözés elleni átfogó akciót hajtottak végre

A szervezett bűnözés elleni eddigi legnagyobb akcióját bonyolította le szerda reggel a rendőrség, a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészséggel (DIICOT) összehangolva országszerte 489 házkutatást és 130 rajtaütést hajtottak végre.

A Marcel Vela belügyminiszter által – a második világháborús szövetséges partraszállást jelölő „D-day” mintájára – „N-napnak” nevezett napon 21. kábítószer-kereskedéssel, illegális migrációval, emberkereskedéssel, szexuális kihasználással, uzsorával, zsarolással és pénzmosással foglalkozó bűnbanda tagjaira csaptak le Bukarestben és az ország megyéinek több mint felében. Az akcióban több mint három ezer rendőr, csendőr és határőr vett részt.

A DIICOT közleménye szerint a koronavírus-járvány közepette a külföldön tevékenykedő román szervezett bűnözői hálózatok fontos vezetői tértek vissza ebben az időszakban az országba.

A tengerparti Konstanca megyében végzett mintegy 70 házkutatás során 111 kábítószer-kereskedőt vettek őrizetbe. Nyolc másik megyében egy prostituáltakat futtató, Németországban, Spanyolországban, Olaszországban, Svájcban és Nagy-Britanniában is kiterjedt hálózattal rendelkező emberkereskedő banda 18 vezetőjére csaptak le.

A belügyminiszter szerint a 21 bűnszövetkezet gazdasági bűncselekményei során okozott kár mintegy 40 millió euróra tehető. (MTI)

Tízmillió maszkot adományoz a CHI FU Hungary cégcsoport

Tízmillió védőmaszkot adományoz a Pápai Hús Kft. tulajdonosa, a CHI FU Hungary cégcsoport és Frank Liu magyar állampolgársággal is rendelkező nemzetközi befektető a közintézményeknek és a határmenti magyaroknak – közölte a cég szerdán.

Azt írták, hogy a maszkokat még novemberben a Külügyminisztérium közreműködésével juttatják el a kívánt helyekre.

Hozzá tették, hogy nyolcmillió maszkot szánnak a magyarországi közintézményekben dolgozók részére a 174 regionális járási hivatal, illetve a 23 fővárosi kerületi hivatal közvetítésével.

Kétmillió maszkot pedig a Magyarországgal szomszédos

országokban élő magyar nemzeti közösségek részére a külhoni magyar társadalmi szervezetek közvetítésével juttatnak el: a romániai magyar közösségnek 1.184.000 darabot, a szlovákiai magyar közösségnek 400 ezer darabot, a szerbiai magyar közösségnek 250 ezer darabot, az ukrainai magyar közösségnek 150 ezer darabot, a horvátországi magyar közösségnek tízezer darabot, a szlovéniai magyar közösségnek hatezer darabot.

Közölték azt is, az európai uniós minőségi tanúsítvánnyal rendelkező egészségügyi maszkok értéke egymilliárd forint. Az adományozott egészségügyi maszkok Magyarországon legalább négy millió ember, külhonban pedig további legalább egymillió magyar ember eredményes járványügyi védekezéséhez járulhatnak hozzá. (MTI)

Beethoven és egy negatív utópia

Kora reggeli ébredésem, beismerem: rossz szokás, míg családom alszik, online téri hírekre vetemedem. Ennek során a legváltozatosabb tartalmak kerülnek szemem elé, ahogy eltávolítom a cukrászati akadályokat, melyek egy-egy e-kiadvány oldalait akadályozzák. Ugyanis rendszerint, amikor rávetném magad az érdeklődést felpiszáló oldalra, közlik veled, hogy az „oldal sütiket alkalmaz”. Akár szereted, akár nem kedveled a cukrászsüteményeket (reklámokat), beleegyezel, hogy efféle nyálánsági faktorok árán is művelődésedet és tudatodat folyamatosan gyarapíthasd, hírehségedet mérsékelhesd. Rákattintasz, és ezzel elszabadul a pokol. (Elismerem, ezekből a reklámfelületekből tartható fenn az e-világ.)

Szóval olvasom, hogy Kínában be fogják tiltani rövidesen, ha már be nem tiltották – hisz olyan gyorsak a kínai elvtársak, mint az általuk világra szabadalmazott vírusok – Beethoven IX. szimfóniáját, ugyanis Friedrich Schiller német költőt halála után kétszázötvenöt évvel vallásos, reakciós keresztény propagandistának nyilvánította a kínai kommunista párt ideológiai főosztálya. (Elnézést, viruspajtások, kiment a fejemből a szolgálatos főideológus neve.) Azonkívül több Wagner-mű is tiltólistára kerül. Továbbá hasonló kukába lökés vár az európai kultúra kiválóságai közül, ezúttal csupán a zeneirodalom térfeléről, például Johann Sebastian Bachra és a jó öreg Händelre, akik elkövték azt a megbocsáthatatlan vétket, hogy a maguk korában és azóta is kedvelt, kiváló, csodás zenét szereztek – igen: a kereszt jegyében. Hívó emberek lehettek. És akkor még említést sem tettünk e sorok írójának kedvencéről, Wolfgang Amadeus Mozarról. Ez az ipse ugyanis szerzett többek között egy Requiem című gyászmisét, amelyet nem tudott befejezni. Na most már akadt a klerikális utókorban egy pók, aki nem elégedett meg a torzóban maradt művel, hanem csak azért is Peking-Bejdzsin bosszantására betetőzte, sikeresen lezárta. Azóta is játsszák, sőt játszották az egyéb kommunista rezsim alatt is – innen az elhajlás a lenini és maoista vonaltól – könnyen kitapintható a vörös Távol-Keletről.

Végeredményben azt is sejtetheti az olvasó és a sorok között igazságot szimatoló emberiség, hogy nem ért véget a kulturális forradalom a nagy vörös vírusos, hejehujavéjes Kínában. Tovább folyik az ázsiaiítás, a világkultúra kigyomlálása, egyszerűsítése, redukálása a maoista szintekre vagy még alább. A liberalizmus győzelme ideológiai sikon látszat csupán, az utazási szabadság elsősorban a belső ellenzékétől való szabadulás egyik elégáns, a nyugatiaknak is tetsző változata, az 1989-es Tienanmen tér kísértése nagy, és bármikor megismételhető, ha a KKP érdekei úgy kívánják. A kínai gazdaság dübörög, tarol, szárnyal. A szellemi tankok dübörögnek. A szellemi bombázók gyakorlatoznak. A kínai szellemi ellenzék Nyugaton máris tiltakozott az újabb vallásellenes propaganda és úthenger-politika ellen. Hasztalan, amíg Kína gazdasága felívelő szakaszában van, amíg a világversenyben egyenlő eséllyel vesz részt, és tőkét fektet be, profitot szivattyúz ki, addig kitiltható lesz Thomas Mann és Romain Rolland, Szent Agoston és Saul Bellow, Isaac Bas-

hevis Singer vagy éppenséggel József Attila. Már ha ezeket egy másik korszakban lefordították az több ezer éves csudás kínai kultúra nyelvére. Úgy tűnik, fölöslegesen kinlódta a műfordítók. Nem folytatom. Csak sajnálom a megrövidített kínai zenehallgatókat, sajnálom a kínai muzikusokat, akiknek briliáns tehetségét és előadóművészetét egy egész művelt, vallásilag liberális és pluralista közönség csodálja. Gondolom, az iszlám harcosok még ezeken is tútesznek. Nekik nem is kell kommunista párt, hogy Bécsben vagy Párizsban bemutassák a muszlimfasizmus (Konrad György kifejezése) cselekvési programját.

Egy olyan monomániás tagnak, mint jelen sorok közlője, erről mindjárt eszébe jutott a romániai aranykorszak. „Képzeld el, haver” (hofs megszólítás), ha a nagy suszter és a vegykonyha-főnökszöny idején játszódnék a világvilág. Az iskolák, főiskolák, óvodák átállnak az online oktatásra. Mondanom sem kell, kötelező lenne az egyenruha – korosztályonként – odahaza is. Nem is ülhetne a tanuló a képernyő elé, amely csak akkor kapcsol be, ha az iskola tanulója felmutatja a karszámát (egy, a nyakba beültetett mikrocsipet), a lányok haját lefogja a hajpánt, közismertebb nevén a kordeluca, és tilos nadrágban tanulni, a farmer viselése ördögtől való; a selyemharisnya helyett csakis a halványbarna ronda és aszexuális cérnahrisnya lenne kötelező. A maszk csakis nemzeti színű lehetne, az ortodoxia képviselőinek gyerekei kivételesen hordhatnak bizánci keresztet a nyakukban. A falusi iskolák esetében megengedett a népi motívumos maszk. Az érettségi és kisérettségi vizsgákat a szeku szerveznék meg, minden tanuló mellé beültetnének egy-egy felügyelőt és egy beépített ügynököt, a másfél méteres távolságtartás mellőzésével, ui. a szekusokon semmi sem fog és senki sem fog ki.

Május 1-jén és augusztus 23-án, az egyéb állami és politikai sátoros ünnepeken a maszkviselés továbbra is kötelező, ekkor viszont a KB tagjainak arcképevel feldíszített sajkó-sarok, mozgósító jelmondatok kerülnek fel piros alapon a köhögést-prüszkölést-nyálcsorgatást és szólásszabadságot fékező vázondarabkára. Agg illegalisták viselhetnek piros bársonyfüggönyből a KB-plenárisok pulpitusát egykor borító, a munkásosztály kiontott vérével festett, felszabdalt abroszdarabkát, amit jegyre adnak vagy két számjegyű tagkönyv felmutatása ellenében a pártboltokban osztanak. A gyűlések és sorban állások az online térben is folytatódhatnak, a tévé két-három csatornája naponta kizárólag a főtítokár és a KB suszterajrendeleteiről és covidellenes küzdelmeiről hírelne. Más adók lekódozva, mert a koronavírusnál is fertőzőbbek a polgári szabadságvesztések, amelyek a külföldi tévéken át jönnek. Még Budapestről is, ahol a liberálisabb Kádár-vírus szedi áldozatait.

És születnek új mozgalmi dalok, pl. Fertőzzön a párt...

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Ország – világ

Ismét 9 ezer fölött az új fertőzöttek száma

A legutóbbi tájékoztatás óta 9799 új koronavírusos megbetegedést igazoltak Romániában, azt követően, hogy az elmúlt 24 órában országszerte 38.863 tesztet végeztek el – közölte szerdán a Stratégiai Kommunikációs Csoport (GCS). A GCS szerint olyan személyekről van szó, akiknek korábban nem volt pozitív teszteredményük. A járvány eleje óta összesen 324.094 személynél igazolták a koronavírus-fertőzést Romániában, és 218.086 személyt nyilvánítottak gyógyultnak. Ez idáig 3.557.958 koronavírusoszt eredményét dolgozták fel az országban. Jelenleg 1092 személy szorult intenzív terápiás ellátásra, 42.760 igazoltan koronavírus-fertőzött személy van otthoni, 12.770 pedig intézményi elkülönítésben. (Agerpres)

Kevesebb engedmény

Folyamatosan tárgyalásokat folytatnak a bankszektorral a részletfizetések újbóli halasztásáról, de ebben a második szakaszban kevesebb engedményre kell számítani – közölte kedd este Florin Cițu pénzügyminiszter. A tárcavezető szerint abból indulnak ki, hogy előbb-utóbb vége lesz a válságnak, és újraindul a gazdaság, ezért arra kell számítani, hogy a második szakaszban az intézkedések már nem lesznek annyira kedvezőek, mint a kezdetiek. (Agerpres)

Magasabbak voltak a lakbérek októberben

A krumplics és a bőr lábbeli ára, valamint a lakbér nőtt a legnagyobb mértékben októberben, olcsóbb lett a déligyümölcs és a repülőjegyek – derül ki az Országos Statisztikai Intézet (INS) szerdán közölt adataiból. A dokumentum szerint az októberi lakbérek átlagosan 0,49%-kal magasabbak voltak, mint a szeptemberiek, tavaly decemberhez képest pedig 2,32%-kal emelkedtek. A légi közlekedési szolgáltatások októberben 16,41%-kal csökkentek szeptemberhez, és 8,36%-kal 2019 decemberéhez képest. Az élelmiszerek tekintetében a burgonya 4,63%-kal drágult októberben szeptemberhez képest, a déligyümölcsök 3,89%-kal olcsóbbak lettek szeptemberhez képest, de 11,40%-kal emelkedett az áruk a tavalyi év végéhez képest. Tavaly októberhez képest az idei tizedik hónapban 2,2%-kal nőttek a fogyasztói árak. A harmonizált fogyasztói árindex alapján kiszámolt éves ráta szeptemberben 1,8% volt – mutat rá az INS közleménye. A Román Nemzeti Bank (BNR) az idei év végére 2,6 százalékos, 2021-re pedig 2,5 százalékos inflációt valószínűsített. (Agerpres)

Csökkent a bűnözés

Tizenegy százalékkal csökkent a bűnözés az év első tíz hónapjában – jelentette be szerdán Marcel Vela belügyminiszter. A belügy idei tevékenységét összefoglaló sajtóértekezletén a tárcavezető közölte: a rendőrség százmillió euró értékben foglalt le különböző kábítószerkeletet. A szükségállapot és a veszélyhelyzet ideje alatt Románia határait 13 millió személy és több mint 5 millió jármű lépte át. Ez az utóbbi évek legnagyobb volumene, amelyet ugyanannyi ember, talán még kevesebb kezelt, mint az elmúlt években – mondta el Vela. Beszámolt arról, hogy a rendőrség felszerelését ebben az időszakban 7082 gépkocsival és 25 ezer pisztollyal bővítették. Ez utóbbira feltétlen szükség volt – mondta el a tárcavezető –, mert az állomány a múlt század hetvenes éveiben készült oldalfegyverekkel volt ellátva. A korszerű fegyvereket darabonként mindössze 400 eurós áron sikerült beszerezni, mert Romániában állították össze ezeket – részletezte a miniszter. Hozzátette: tárgyalásokat folytatnak, hogy hét új helikoptert vásároljanak a légi rendőrségnek, amivel a közlekedési osztály és a határrendészet munkáját támogatnák.

Titkolózó igazságügy

(Folytatás az 1. oldalról)

járványügyi intézkedéseket hozzon a bíróságok működésére, „magukra hagyták az igazságügyi intézményeket”, az amúgy is túlterhelt bírakat, akikre a tavasszal elrendelt szükségállapot követően még több munka hárul. Az igazságügyben dolgozóakra nem vonatkozik a kormány azon döntése sem, hogy a kiskorú gyerekekkel otthon maradó szülőnek juttatják a jövedelme 75 százalékát, a távmunka sem lehetséges. A szakszervezeti vezető a lemondását helyezte kilátásba.

És lám, elérkezett a pillanat, amikor visszaüt a mindenkorai kormányok tehetetlensége: elmaradtak a kórházépítések, a bíróságok modernizálása, digitalizálása, a személyzeti gondok megoldása. Lehet hibáztatni volt pártvezetőket, mint ahogy például egy volt PSD-s kormányfő most a pártja akkori elnökére, Liviu Dragneára „keni” a nyolc regionális kórház felépítésének meghíúsulását, de ez nem sokat segít.

Helyi szinten kellene meghozni a korlátozásokkal kapcsolatos döntéseket

Óriási különbségek a megyék között az elvégzett tesztek számában

Az utóbbi héten sorra dőltek a rekordok mind az új esetek, mind a koronavírus-fertőzéssel összefüggésbe hozható halál-esetek számát illetően. Az intenzív terápiára szoruló páciensek száma meghaladta az ezret, az egészségügyi intézmények pedig kongatják a vészharangot: lassan nincs szabad ágy az intenzív osztályokon. A helyzet tehát sokkal rosszabb, mint tavasszal, amikor szükségállapotot hirdettek a hatóságok. Sor kerülhet-e ismét erre, vagy számíthatunk arra, hogy a hétfőtől elrendelt korlátozó intézkedések meghozzák a várt eredményt, az esetszámok csökkenését? – erről kérdeztük dr. László Attila orvost, a szenátus egészségügyi szakszervezetének elnökét, az RMDSZ szenátorjelöltjét.

Menyhárt Borbála

– Véleményem szerint ebben a pillanatban a teljes lezárás a végső intézkedés kellene legyen. Gyakorlatilag június közepétől próbáljuk meggyőzni a hatóságokat, hogy egyrészt növelni kell a tesztelési kapacitást, és ezzel párhuzamosan gyorsítani az epidemiológiai vizsgálatokat, a kontaktutatókat, másrészt helyi szinten kell meghozni a korlátozó intézkedésekről szóló döntéseket. Ebben a pillanatban annak látjuk az eredményét, hogy az intézkedéseket nagy késéssel vették be, nem akkor, amikor még meg lehetett volna fékezni vagy legalább lassítani az esetszám-növekedést. Sajnos van rá példa, hogy 7-8 napig kell várnia a pozitív teszteredményt kézbe kapó személynek, amíg a közegészségügyi igazgatóság föl hívja, és kikérdezi arról, hogy kikkel került kapcsolatba. Egy másik hibás döntés, ami ide vezetett, hogy nem az epidemiológiai ankét során felderített összes közvetlen kontaktszemély esetében rendelték el kötelező módon a tesztelést, hanem csak a tünetekkel rendelkezőknél, olyan körülmények között, hogy elsősorban a fiatalabbak körében akár nyolcvan-kilencven százalékra is tehető a tünetmentes fertőzöttek száma. Más szóval, ha ők kapcsolatba kerültek egy fertőzöttel, és nem rendelték el az elkülönítésüket, nem tesztelték őket, nyugodtan sétálhattak a közösségekben, ugyanúgy fertőztek, mint bármely beteg, akinek tünetei vannak. Július–augusztusban azzal a jelenséggel szembesültünk, hogy a tengerparti bulik, valamint a turisztikai övezetekben hétvégeken összegyűlt tömeg eredményeképpen a következő csütörtökre ugrásszerűen megnőtt az esetek száma, és a fertőzöttek átlagéletkora lecsökkent 57-ről 32-re. Gyakorlatilag ez vezetett oda, hogy elszabadult a pokol.

A kontaktutatók hatékonyságát tétele rendkívül fontos. Például az egyetemi központokban, ahol egyetemi hallgatók segítenek a közegészségügyi igazgatóságok munkájában – Vásárhelyen tudomásom szerint több mint száz fiatal segít, Kolozs megyében 160, Bukarestben 140 –, látványosan lerövidült a járványtani vizsgálatok ideje. Viszont ezzel párhuzamosan nem történt meg a tesztelési kapacitás növelése, ugyanis a szakemberek szerint a tízezres esetszám mellett 120-150 ezer tesztet kellene naponta elvégezni, egyrészt a tünetekkel rendelkezőkön, de azokon is, akikről kiderül, hogy egy „pozitív”

személlyel kontaktusba kerültek, ellenben nincsenek tüneteik. Erre ebben a pillanatban Romániában nincsen kapacitás. Van egy elméleti kapacitás, ami napi 50 ezer teszt, viszont a gyakorlatban ritkán lépjük túl a 30 ezret, a 35-37 ezer a leg-

Dr. László Attila

több, amit egy nap alatt elvégeztek. Ilyen körülmények között nagy valószínűséggel várható, hogy az esetszámok tovább növekednek, mert nem élünk azokkal az eszközökkel, amelyeket időben be kellett volna vetni, hogy ne jussunk ide. A másik dolog, amit fontosnak tartok, hogy a helyi testület kellene meghozza a korlátozásokra vonatkozó döntéseket, mert ebben a pillanatban országos viszonylatban meghatároztak bizonyos fertőzöttségi szinteket, de azok nem mindig általánosíthatók. Például, ha van három eset egy iskolában, bezárjuk a tanintézetet. De mi van akkor, ha a három esetből kettő testvér? Az ugyanis nagy valószínűséggel egy családi góc, tehát meg kell adni a lehetőséget, hogy az adott család különüljön el 14 napig, és a többi ötszáz gyerek járjon iskolába.

– A hét elején ország szinten korlátozásokat vezettek be a hatóságok. Várható-e ettől, hogy két-három hét múlva meghozza a várt esetszám-csökkenést?

– Nem hiszem, hogy meghozza, ha nem ellenőrzik megfelelőképpen a betartását. Ha megnézzük a tegnapi-tesztelési adatokat, látjuk, hogy eszméletlenül sok büntetést kellett kiróni, mert egyesek nem hordják a maszkot. A tömegközlekedési eszközökön sem. Bukarestben, de szinte mindenik nagyvárosban ugyanezt látjuk. Ugyanakkor egyesek nagyon lazán

kezelik a különböző családi rendezvények szervezését. Nem igazán tudom elfogadni, hogy akkor, amikor nyolc hónapos tapasztalatunk van az epidemiológiai ankétok elvégzésében, nem láttam egy tiszteséges helyzetjelentést arról, hogy általában hol fertőződnek meg az emberek. Volt egy viszonylag felületes változat, amiből kiderült, hogy az elmúlt néhány hétben az új fertőzések mintegy kétharmada családi eseményeken, esküvőn, keresztlelőn, születésnapon történt.

– A napi esetszámok tekintetében jelentős különbség van az egyes megyék között, néhol kétháromszáz új fertőzöttet azonosítanak, másutt pedig, például

nának több száz vagy akár több ezer tesztet elvégezni. Ennek ellenére van olyan megye, amely 25 tesztet végez 300 ezer lakosra számítva, és vannak 500-600 ezer lakosú megyék, ahol napi háromezer tesztet végeznek. Ebből adódik, hogy a naponta felderített esetszám tekintetében jelentős különbségek vannak. Emiatt magasak a számok Temes, Kolozs, időnként Maros megyében, Bukarest tartja a 600-700-as esetszámot. De azt is látnunk kell, hogy bár adott megyék 5-15 esetet jelentenek, és büszkének arra, hogy nem válnak sem sárga, sem vörös övezetté, ez nem fedi a valóságot.

– A prefektúra naponta jelentést küld arról, hogy hány koronavírussal beteg fekszik, illetve hányan hunytak el a Maros megyei kórházakban. Viszont ebből nem derül ki, hogy közülük hányan megyénkbeliek. Például a vásárhelyi intenzív terápián elhalálozott bukaresti beteg a Maros megyei statisztikába kerül?

– A prefektúra azt közli, hogy hány aktív eset van a megyében, beleértve az áthelyezett betegeket is. Nem tudom, a Maros megyei prefektúra miért így kommunikál, a Kolozs megyei naponta közli, hogy abban a pillanatban a megyében lévő kórházakban hány fertőzöttet kezelnek, és ebből hányan Kolozs megyeiek, hányan más megyékből vitt páciensek. Az elhunytak számát ugyanígy teszik közzé.

– Naponta látjuk a híradásokban, hogy telítettek a kórházak, nincsenek intenzív terápiás helyek. Előfordulhat-e, hogy adott pillanatban ne férjenek hozzá a fertőzöttek ahhoz az ellátáshoz, amit az állapotuk megkövetel?

– Ahogy eddig naponta született döntés arról, hogy miként növeljük a kapacitást a kórházakban, nagyon remélem, hogy ezután is sikerül ezt megtenni. Az utóbbi héten ezerötvenről ezerháromszárra kellett növelni az intenzív terápiás helyek számát. Minden reggel megszületik a döntés, hogy mely kórház miként csoportosítsa át az ágyait, illetve a kórházak minden reggel jelentést tesznek arról, hogy várhatóan hány páciens mehet haza aznap, hány hely ürül, hány új beteget tudnak fogadni. Tudni kell, hogy amikor napi tízezer új esetet jegyeznek, nagy valószínűséggel abból mintegy kétezeren be fognak kerülni a kórházba. Közülük körülbelül kétszázan intenzív terápiás ellátásra fognak szorulni. Naponta döntenek arról, hogy hol kell növelni a kapacitást. Viszont nagy valószínűséggel, amennyiben nem csökken látványosan az új esetek száma, elérjük az összkapacitás határát. Romániában az egészségügyi intézményekben 31-33 ezer ágy áll rendelkezésre, mintegy 16 ezer ágyat foglalnak el jelenleg a koronavírus-fertőzöttek, hiszen közben történik autóbaleset, infarktusz, végtag törés, amelyeket el kell látni. Az intenzív terápiás ágyak száma országos szinten háromezerre tehető, ebből ezerháromszáz koronavírussal fertőzött betegeket szolgál ki. Ezért tartunk ott, hogy adott megyékben, főként

ahol sok az új eset, a kórházak viszszaálltak az áprilisi szintre, amikor csak a sürgősségi eseteket látták el, hogy minél több ágyat tudjanak biztosítani a koronavírussal pácienseknek. Ezt viszonylag könnyebb megtenni például az egyetemi központokban, ahol az egészségügyi intézmények több épületben működnek, például Kolozsvár, Vásárhely, Bukarest, viszont jóval nehezebb egy megyei kórházban, amely egy épületben üzemel, és egy teljes megyét kiszolgál. Az egyetemi központokban ugyanakkor ott vannak a diákok, a rezidensek, akik be tudnak segíteni a munkába. Ezért van az, hogy a kapacitásnövelés elsősorban ezeket a térségeket érinti. Viszont ott is fenn kell tartani egy adott kapacitást a nem koronavírussal páciensek számára. A legfontosabb tehát az, hogy fékezzük az esetszám növekedését, és ne korlátozzuk a krónikus betegek hozzáférést az ellátáshoz.

Egy másik fontos dolog, amire a koronavírus-fertőzöttek ellátó egészségügyi intézményeknek oda kellene figyelniük, hogy jelöljenek ki egy személyt, aki a számítógép előtt ülve tájékoztatja a betelefonáló hozzátartozókat a bent fekvő szeretik állapotáról. Március óta sokáig a legtöbb reklamáció arra vonatkozott, hogy bevitték a hozzátartozót, de senki sem tájékoztatta a rokonnakat az állapotáról. Ezzel párhuzamosan az egészségügyi személyzet arra panaszkodott, hogy nem tudnak dolgozni, mert folyton csöng a telefon, a hozzátartozók érdeklődnek.

– Szerencsére sokan vannak, akik tünetmentesen vagy enyhe tünetekkel esnek át a koronavírus-fertőzésen, így a legújabb rendelkezések értelmében otthonukban gyógyulhatnak. Sokak számára azonban dilemma, hogy menjenek-e mégis kórházba állapotfelmérésre, attól tartva, nehogy a vírus alattomos módon megtámadja a tüdőt, vagy maradjanak otthon, és kerüljék el a várakozást a mentőre, majd az esetleges sorban állást akár köhögő, tüdőszögő betegek között...

– Ebben van óriási szerepe annak, hogy a családorvosok naponta figyelemmel kísérik a páciens állapotának alakulását. És hangsúlyozni szeretném, hogy naponta. Adott egy procedura, aminek alapján a családorvosnak kell eldöntenie, hogy szükség van-e arra, hogy a fertőzött kórházba menjen, neki kell kérnie az egészségügyi igazgatóságtól, hogy programálja a beteget az állapotfelmérésre, ami nemcsak klinikai vizsgálatot jelent, hanem része a labor-, valamint a radiológiai vizsgálat is. Éppen azért van szükség a programálásra, hogy a lehetőségekhez mérten elkerülhető legyen, hogy a beteg sokáig várakozzon. Azt ajánlom tehát a pácienseknek, hogy tartsák a kapcsolatot a családorvossal, és bízzák rá a döntést, hogy menjenek-e állapotfelmérésre vagy ne.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Covid-hírek

Antivirális szer az otthonukban ápoltnak is

Megváltozott az enyhe tünetekkel az otthonukban ellátott koronavírusos betegek kezelési útmutatója. November 8-án, vasárnap Nelu Tătaru egészségügyi miniszter bejelentette, hogy a családorvosok gondjaira bízott betegeket akkor kell kórházba irányítani, ha súlyosodik az állapotuk. Az újdonság az, hogy az antivirális szert, amit csak a kórházban fekvő tüneteizény betegeknek adtak eddig, az otthon kezelteknek is felírják. Ezzel az eljárással a betegség súlyosbodását szeretnék megelőzni. Ugyanis hiába volna lehetőség az intenzív terápiás ágyak bővítésére, nincsen elég szakember, aki az oda beutalt betegeket ellátja.

Gyorsteszt kutyákkal

Azonnal felismerik a koronavírussal fertőzött személyeket az e célra kiképzett kutyák. A franciáktól indult módszert már több or-

szágban is fejlesztik, így például az oroszok, a németek és az angolok. Finnország repülőterén pedig már eredményesen használják is. Az északi országba érkező utasoktól vett mintát a kutya megszimatolja, és jelzi, ha fertőzött az illető. Arról nem szólnak a hírek, hogy mennyi időbe került egy koronavírus felfedezésére alkalmas kutya kiképzése, de szolgálatát sokkal egyszerűbb igénybe venni, és a kutya által végzett gyorsteszt gyors, és biztos diagnózissal jár.

Magyar szabadalom szerepe a vakcinában

43 ezer emberen tesztelték a Biontech és a Pfizer cég által az új típusú koronavírus ellen kifejlesztett oltóanyagot, amelyet a legígéretesebbnek tartanak a szakemberek. Az oltóanyag megalkotásában jelentős szerepe volt a német Biontech alelnöki tisztségét betöltő Karikó Katalin magyar biokémikus professzor szabadalmának.

Ahogy a Forbes júniusi Next kü-

lönszámában olvasható, „... a szervezetünkben a géneket alkotó DNS-szakaszoktól a messenger RNS (mRNS) szállítja az információt arról, hogy milyen fehérjét kell a sejteknek elkészíteniük. A kódot az RNS-molekulát felépítő négyféle nukleotid sorrendje adja. Az elmúlt évtizedek kutatásaiból kiderült: a különböző vírusfertőzések ellen védelmet nyújthat az emberbe injekciózott megfelelő, szintetikus mRNS alapján a sejtek elkészítik a testidegen vírusfehérje megfelelő szakaszát, majd arra reagálva azt az ellenanyagot, amivel a szervezet képes leküzdeni magát a vírust, ha találkozik vele.

Az mRNS klinikai tesztelése jelenleg a kardiológia és az onkológia területén a legelőrehaladottabb, de fertőző betegségek elleni védekezésre is alkalmas.

Nagy előnye, hogy belőle a vakcina sokkal gyorsabban elkészíthető más típusú eljárásokhoz képest.”

Lezárultak a Biontechhel és a Pfizerrel folytatott tárgyalások

Az Európai Bizottság lezárta a vakcinabeszerezésről szóló tárgyalásait az amerikai Pfizer és a német Biontech vállalatokkal a koronavírus elleni oltóanyag európai biztosítására – közölte Eric Mamer, az Európai Bizottság szóvivője.

Sztella Kiriakidisz egészségügyért és élelmiszerbiztonságért felelős biztos újságíróknak elmondta, hogy az uniós biztosok jóváhagyását követően dönthetnek a tagállamok arról, hogy milyen mennyiségben kívánják oltóanyagot vásárolni az EU által aláírt szerződés alapján. Hozzátette ugyanakkor: az uniós bizottság terve szerint a rendelkezésre álló oltóanyagot arányosan fogják elosztani az egyes államok között.

Ursula von der Leyen bizottsági elnök hétfőn Twitter-bejegyzésében közölte, hogy nemsokára megállapodást írnak alá a két céggel, amelyek révén az Európai Unió akár 300 millió adagot is vásárolhat az oltóanyagból.

Az uniós bizottság már hónapokkal ezelőtt tájékoztató megbeszéléseket tartott több gyógyszer-vállalattal, többek között a Pfizer-Biontech cégekkel. A testület szeptemberi tájékoztatása szerint a közös uniós beszerzésen alapuló

tervezett szerződés lehetővé tenné, hogy valamennyi uniós tagállam megvegye az oltóanyagot, valamint azt is, hogy az alacsonyabb és közepes jövedelmű országok ingyen kaphassák meg.

Az EU június közepén fogadta el az úgynevezett európai oltóanyag-stratégiáját, amelynek célja, hogy 12-18 hónapon belül minden európai állampolgár számára magas színvonalú, biztonságos, hatékony és megfizethető oltóanyagokat biztosítson. Ennek érdekében a bizottság a tagállamokkal együtt előzetes piaci kötelezettségvállalásokat köt az oltóanyaggyártókkal.

A Pfizer és a Biontech hétfőn jelentette be, hogy az oltóanyag tesztelésének harmadik, befejező szakaszában gyűjtött előzetes adatok alapján kilencven százalékos feletti hatékonyságot értek el. Mint írták, folytatják a munkát, és azzal számolnak, hogy november harmadik hetében lesz elég adatuk ahhoz, hogy kiváltsák az amerikai szakhatóság (Food and Drug Administration – FDA) rendkívüli engedélyét az oltás forgalomba hozatalához (Emergency Use Authorization – EUA). Tájékoztatásuk szerint idén nagyjából ötvenmillió, jövőre 1,3 milliárd adagot tudnak gyártani a BNT162b2-ből. (MTI)

Emlékezés dr. Eperjessy Anna és dr. Kiss Árpád egykori tanárainkra, a marosvásárhelyi gyógyszerészeti kar alapítóira

Ritka eset, amikor egy házaspár mindkét tagja, férj és feleség ugyanazon a területen vállalja az úttörés szerepét. Így van ez a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet (később egyetem) Gyógyszerészeti Karának alapító tanárai közé sorolható dr. Eperjessy Anna és dr. Kiss Árpád esetében is.

Péter H. Mária

75 évvel ezelőtt mint házaspár jöttek Kolozsvárról a hajdani marosvásárhelyi magyar tannyelvű orvosi kar létrehozásakor, majd a gyógyszerészeti kar megalakulásában, tanári testületének létrehozásában is jelentős szerepet vállaltak. A szerzetlen kémiai, a biokémiai és szerves kémiai diszciplínák tevékenységét az Eperjessy-Kiss házaspár alapozta meg. Emlékezzünk rájuk, mert több mint három évtizeden át tanítómestereink voltak, és életük, oktatói pályájuk fellevenítése hozzájárul emlékkük megőrzéséhez.

Eperjessy Anna Désen született 1906. szeptember 20-án, értelmiségi családban. Apja Eperjessy József igazgató tanító, anyja Timbus Mária volt. Mindhárom gyermekük egyetemi tanulmányokat végzett. A legidősebb, Margit

(szül. 1905) gyógyszerész lett, 1931-ben kapott oklevelet a román tannyelvű kolozsvári I. Ferdinánd Király Tudományegyetemen. Anna vegyész, László (szül. 1909) orvos lett, majd a marosvásárhelyi poliklinika igazgatói tisztségét töltötte be. Eperjessy Anna középiskoláit szülővárosában kezdte, majd 1927-ben Kolozsváron, a Marianumban tett érettségi vizsgát. Egyetemi tanulmányait a román tannyelvű I. Ferdinánd Király Tudományegyetemen kezdte, és Iași-ban, a Mihăileana nevezetű felsőoktatási intézményben végezte, ahol 1937-ben vegyész és fizika-kémia szakos tanári oklevelet kapott. Ezt követően szülővárosában tanárként dolgozott, majd Kolozsváron a VI-HOR gyógyszergyár vegyészeként. 1940 után, a Ferenc József Tudományegyetemen az Anna Ernő (1901–1967) nyilvános rendes egyetemi tanár vezetése alatt álló Orvosi Vegytani Intézetbe került tanársegédnek, 1944-ben megkapta a kémiai tudományok doktora címet, majd 1945. augusztustól adjunktusnak nevezték ki.

1945 végén, amikor férjével, Kiss Árpáddal Marosvásárhelyre költöztek, igen szűkös körülmények közt laktak, de megértéssel alkalmazkodtak a lehetőségekhez. Itt, az orvosi kar orvosi vegytani tanszékén kapott adjunktusi állást, és az orvostanhallgatóknak tartott elméleti és gyakorlati órákat. 1948-ban, az önálló gyógyszerészeti kar létrehozásakor megalakították az általános és szerzetlen kémiai tanszékét, majd 1952-ben a gyógyszerészeti biokémiai tanszékét, és Eperjessy Anna professzor ez utóbbinak a vezetője volt 1967-ig, nyugdíjazásáig. Amikor 1962-ben bevezették a román nyelvű oktatást, azt is elvállalta, és mindkét nyelven tartotta előadásait, gyakorlati óráit. A gyógyszerészhallgatók vizsgáztatásakor nagyon igényes és szigorú volt, de megértése és segítőkészsége mindig kíségette a hallgatókat.

A gyógyszerészhallgatók részére

1959-ben akkori munkatársával, Nemes László tanársegéddel megjelentették a Biokémia I. kötet című 151 oldalas jegyzetüket. Manta Ioan főszerző mellett társszerzője az 1965-ben megjelent Biochimie medicală (Ed. Didactică și Pedagogică) című román nyelvű, több mint 700 oldalas szakkönyvnek. Nyugdíjazása után még tíz éven át, 1977-ig dolgozott a Marosvásárhelyi Akadémiai Kutató Bázis biokémiai osztályvezetőjeként. Warburg készülékkel vizsgálatokat végeztek férjével az agyszövet, a vérsavó, a májszövet oxigénfogyasztásáról.

Már 1942-ben Kolozsváron, tanársegédként tudományos kutatómunkával is foglalkozott, és eredményeit hazai és külföldi lapokban közölte. Így megemlíti Annau Ernő és még két társszerzővel írt egyik tanulmányukat, ami 1945-ben az Értesítő az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztályának munkájáról c. szaklap 59. kötetében jelent meg a 3–23. oldalakon A zsírok biológiai oxidációjának köréből címmel. Ennek az 5. fejezetét (20–23. oldal) egyedül Eperjessy Anna jegyzi Az alkyl, illetőleg alkanolaminok hatása a túlélő patkánymáj légzési anyagcseréjére címen. Később biokémiai tanulmányait román, magyar és német szakfolyóiratokban közölte – az EME Orvostudományi Szakosztályának Értesítője, Orvosi Szemle – Revista Medicală, Magyar Onkológia, Studii și Cercetări de Neurologie, Die Naturwissenschaften hasábjain.

Mind oktatóként, mind tudományos kutatóként igényesen, kitartással dolgozott, és ugyanezt követelte meg munkatársaitól is.

Kiss Árpád, Eperjessy Anna férje, Marosvásárhelyen született 1911. december 1-jén. Apja, id. Kiss Árpád, iparosember volt, anyja Szegedről származott. Házasságukból született 1923-ban Árpád húga, Margit, aki 1950-ben orvos lett Marosvásárhelyen. Kiss Árpád iskoláit 1929-ben szülővárosában végezte. Ezt követően bank-

tisztviselő volt Radnóton, ill. Marosludason (1929–1932), majd a marosvásárhelyi Bürger Albert-féle vegyészeti gyárban (1934–1938) és a kolozsvári VI-HOR gyógyszer-gyárban (1938–1941) dolgozott. Ezt követően beiratkozott a Kolozsvárra visszatért Ferenc József Tudományegyetemre, ahol 1944-ben a kémia szakon kapott diplomát. 1945-ben ugyanitt gyakornok az Orvosi Kémiai és Biológiai Intézetben. Miután az orvosi kar Marosvásárhelyre költözött, feleségével itt

telepedtek le. Először az orvosi kar orvosi kémiai tanszékén dolgozott, 1944. február 1-től mint tanársegéd, 1949-től adjunktusként. Majd miután 1948-ban megalakult az önálló gyógyszerészeti kar, 1952-től az analitikai tanszék előadójává lett. Rövid idő után megalapítja a gyógyszerészeti kar szerves kémia tanszékét. Ennek vezetője maradt nyugdíjazásáig. Közben 1957/58-ban tanszékcsoport-vezető (katedra-főnök) lett, majd 1958 és 1962 között a gyógyszerészeti kar dékani tisztségét is viselte. A hallgatók részére 1965-ben írt Curs unic de chimie organică c. könyvatos egyetemi jegyzet társszerzője, az ő szerkesztésében jelent meg 1974-ben a magyar nyelvű Szerves kémia egyetemi jegyzet I. és II. része, 1975-ben az V. része. Oktatói munkáját 1977-ig folytatta, amikor nyugdíjazták.

Tudományos kutatásait feleségé-

vel együtt végezte. Foglalkozott az ipari melléktermékek és hulladékok gyógyszerészeti hasznosításával, a különböző állati szövetek lipoproteinjeinek kémiai összetételével, szerves anyagok foszfor- és kéntartamának meghatározásával. Továbbá vizsgálta a rosszindulatú daganatok kemoterápiájában használt anyagokat, a kémiai szerkezet és a sejtlégzés összefüggéseit. Eredményeit több magyar, román, német nyelvű szakfolyóirat közölte, így például az Orvosi Szemle – Revista Medicală, Gyógyszerész Értesítő, Studii și Cercetări de Chimie, Magyar Onkológia (Budapest), Die Naturwissenschaften. Mindketten hozzájárultak a VI. – VIII. Román Gyógyszerkönyv (Farmacopeea Română) kémiai és biokémiai vonatkozású monográfiáinak kidolgozásához.

Oktatói és kutatói munkája mellett más szakmai feladatokat, tisztségeket is vállalt. Így 1966-tól 1972-ig a Bukarestben megjelenő Farmacia országos szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagja volt, 1966–1974 között a Marosvásárhelyi Orvostudományi Társaság Gyógyszerészeti Szakosztályának elnöke.

Kiss Árpád tanár váratlanul, 1987. december 15-én hunyt el Marosvásárhelyen. Közel három évvel később követte felesége. Eperjessy Anna, a sokoldalúan képzett, nagy műveltségű professzor asszony 1990. szeptember 30-án hunyt el. A marosvásárhelyi református temetőben egy sírban nyugszanak. A sírkő elülső oldalán Margit húgának és férjének, dr. Kiss Béla börgyógyásznak a nevét őrzi egy tábla, a sírkő hátoldalán az ő nevük van feltüntetve.

Gondoljunk rájuk tisztelettel és szeretettel, mert jó tanítómestereink voltak, és emlékküket őrizzük meg.

Ui. Közönetet mondok Eperjessy Anna tanárnő nővére fiának, dr. Kövesdy Pál orvosnak, az Átalvető c. havi folyóirat megalapítójának a családra vonatkozó adatok közlési lehetőségéért.

Senki sem sérthetetlen Egy család a Covid-19 betegség markában

Egy egészséges értelmiségi család mind a négy tagjának – anya, apa és két, egyetemet végzett felnőtt gyermekük – a koronavírus-fertőzés poklában kellett megtapasztalni az egészségügyi rendszer színét és fonákját, a gyógyító odafigyelést és a nemtörődömséget is. Nem tagadják, nem szégyellik a betegséget, és jó szándékukat igazolandó, vállalkoztak arra, hogy tapasztalataikat megosszák másokkal. Elégedetlenségüket javító szándékkal mondták el, elismerésükkel pedig azt szeretnék hangsúlyozni, hogy az emberséget „arc nélkül” is meg lehet őrizni. Teszik mindezt az őszinteség bátorságával.

Bodolai Gyöngyi

K. M., az édesdanya (név, cím a szerkesztőségben):

– 25 éve alsó tagozatos gyermekeket tanítok. Huszonhét éve vagyunk házaspár a férjemmel, két gyermekünk van. Első kisfiunk szülés közben halt meg, ami házasságunk kezdetén nagyon megviselt, és sok mindenben másképpen alakította az életünket, mint ahogyan korábban elképzeltük. Háromgyermekes anyukának érzem ma is magam, ami arra ösztönöz, hogy jobban odafigyeljek azokra a gyermekekre, akik valamilyen szükségletet szenvednek.

– **Talán mindnyájan őrzünk olyan titkokat, sebeket, amelyek sohasem gyógyulnak be nyomtalanul. Az önök esetében vigasztalásul két nagyszerű gyermeket adott a Gondviselés.**

– A lányunk frissen végzett orvos, a fiunk a Sapia EMTE automatizálás szakának végzettjeként mesterizik. Büszke vagyok rájuk, örvendek, hogy sikerült olyan gyermekeket nevelni, akik szakmai és egyéb téren is megállják a helyüket.

– **Hogy érintette a családot a tavasszal kitört koronavírus-járvány? Hittek-e benne, gondolták-e, hogy ennyi embernek fogja megkeseríteni az életét?**

– Márciusban, amikor felröppent a hír, a gyermekeink nem voltak itthon, és számomra csak egy fuvallatnak tűnt, ami majd biztosan elcsendesedik. Nagyon furcsa volt az a pillanat, amikor a tanítványaimat úgy engedtem el, hogy „lesz egy kis kényszerszünet, s bár nagyon jól ment eddig a tanulás, képzeljétek azt, hogy a tavaszi vakáció előrébb költözött, majd újra találkozunk”. A mikor felől érdeklődtek, amire nem tudtam pontos választ adni. Boldog vakációt, tanító néni, integettek vissza a lépcsőről, ami különös érzéssel töltött el, s mély nyomot hagyott bennem. Mivel az idej tanévet egészségi okokból nem kezdettem el velük, azóta sem sikerült találkozunk. Az elváláskor megfordult a fejemben, hogy komoly oka lehet annak, ha a hatóságok ilyen intézkedéseket hoznak, ezért inkább hittem, mint nem, hogy veszélyes a járvány.

– **Hogyan viszonyultak a már felnőtt gyermekei?**

– Amikor hazakerültek az egyetemről, sokszor megbeszéltük a helyzet alakulását. A lányom pontosan a fertőző betegségekről szóló anyagot tanulta, és az online órákon infektológus tanáraitól sok információt kapott, ami megerősített abban, hogy nagyon kell vigyázni, be kell tartani a szabályokat, és hittem abban, hogy aki ezt megteszi, azzal nem lehet baj, de ez sajnos nem igazolódott be a mi családjunkban.

– **Melyek voltak az első jelei a fertőzésnek?**

– Az idej tanévet egy hasfali sérvműtét miatt nem tudtam elkezdeni, ezért nagyon vártam, hogy felépüljek, és visszamenjek az iskolába. Vigyáztunk arra, hogy minél kevesebb emberrel legyen kapcsolatunk, és a gyermekeink is pontosan betartották, hogy amikor hazajönnek, nagyon alaposan kezdet mosnak, tisztálkodnak, mindent fertőtlenítenek, nehogy frissen műtöttként megfertőzzenek engem. Ez a védekezés nem volt pánikszerű, egy idő után megszokásból követtük az előírásokat.

Október 10-én, egy szép őszi délutánon, a férjemék forrásvizet hoztak, utána szüretelték, de estére egyik órától a másikra mindketten magas, 39,4 fokos lázat mérünk. Hidegrázásunk, izomfájdalmunk volt, amit erős fejfájás kísért. Ez az állapot másnap is tartott, már nem annyira magas lázzal, de az izomfájdalom, a fejfájás maradt, és egyfajta gyengeség kezdett érezhetővé válni. Közben megbeszéltük, hogy ki mit tett, mitől lehet beteg. Én rájöttem, hogy pénteken megittam egy pohár hideg tejet a hűtőből, ami indokolta, hogy a légcsövem fáj, nehezen nyel-

tem, a férjem arra fogta, hogy szüret közben eldolgozta magát, többször megizzadt, hideg vizet ivott, tehát meghűltünk, amibe egy kezdődő influenzajárvány is besegíthetett.

– **Fordultak-e orvoshoz, vagy úgy gondolták, hogy a hűlés elmúlik, mint más-kor?**

– A lányunk hétfőn egyeztetett a családorvossal, addig is szedtük a láz- és fájdalomcsillapítót, és attól kezdve komolyabban vettük. Harmadik naptól a hatodikig kicsit jobb lett az állapotunk, megszűnt a láz, amit úgy fogtunk fel, hogy lassan, de javulunk. A láz és az izomfájdalmak okán első naptól tartottunk attól, nehogy véletlenül Covid legyen, és eldöntöttük, hogy nem megyünk ki a házból, nem fogunk senkivel érintkezni. Az öcsémet kértük meg, hogy vásárolja meg a legszükségesebbeket, amit az ajtónál hagyott, és mi bevettük. A férjem kért egy hetet a pi-

Covid-pillangók

henőszabadságából, arra gondolva, nehogy az influenza miatt kellemetlenséget okozzon a kollégáinak. Amíg betegek nem lettünk, te-repen és az irodában is dolgozott, de egyik helyen sem voltak fertőzött munkatársai. Én a műtét után felépültem, jó erőben voltam, és a megbetegedésünket követő hét után kellett volna visszamennem tanítani. A hét első napjai után, csütörtökön újból rosszul éreztem magam, pénteken fekvőm kellett, mert az izomfájdalom mellett annyira hasogatott a fejem, hogy nem tudtam a párnáról felemelni, a szemhéjam fájt, hogy nem tudtam a szemem kinyitni, és égett a szeme-golyóm. Egy kis hőemelkedésem volt, és nagyon rossz szájjárem, vízre, ételre rá sem tudtam nézni, annyira tehetetlennek éreztem magam, hogy egy tank elöl sem tudtam volna felállni.

Amikor látta, hogy milyen állapotban vagyok, a lányom kölnt tette a kezére, és megkérdezte, érzem-e az illatát, de nem éreztem semmit, a hagyma ízét sem, és ekkor kezdett nyilvánvalóvá válni, hogy baj van, ez nem influenza. A férjem péntekig jobban tartotta magát, mondta is a kollégáinak, hogy hétfőtől megy munkába, de péntek estére belázásodott, mind jobban emelkedett a láza, rázta a hideg, fájtak az izmai és a feje. Rosszul voltam én is, pedig csak egy kis hőemelkedésem volt.

– **Hogyan alakult tovább?**

– Vasárnapig kínlódtunk, s közben tanakodtunk, hogy hova, kihez forduljunk, mi lenne a legjobb számunkra. A férjem azon a véleményem volt, hogy ha mégiscsak koronavírus-fertőzésünk van, próbáljuk meg itthon átvészelnünk, ami sokak számára járható utat jelentett.

A családorvosunkkal naponta tartottuk a kapcsolatot, rendszeresen felhívtunk, kaptunk

gyógyszert, és még nem éreztük, hogy a légzésünkkel baj lenne. Viszont a hét közepén a gyermekeknél is jelentkezett a hőemelkedés, a torokfájás, az éjszakai izzadás, enyhébb izomfájdalom és elgyengülés, különösen a fi-amnál, és hétfőre már ők is szinte olyan állapotban voltak, mint mi. Szombat estétől elkezdtem köhögni, ami hétfőre annyira erősödött, hogy a műtét helyét is megviselte. Még aznap (október 19-én) felhívta a lányom a mentőszolgálatot, elmondta a tüneteket, de azt a választ kapta, hogy a 112-ről már nem szállnak ki házhoz, értesítsük a közegészségügyi igazgatóságot. Sokáig próbáltunk telefonálni, de nem sikerült, hol foglalt volt, hol nem vették fel a telefont. A férjem már nagyon el volt gyengülve, és amikor látta, hogy számba sem vesznek, makacsul tiltakozni kezdett, hogy ne menjünk sehova. Kedden már mindnyájan annyira rosszul voltunk, hogy azt mondtam: ez így tovább nem mehet, menjünk be a helyi kórházba, amelynek a közelében lakunk. Bár sokat kellett várni a sürgősségi ügyeleten, végül rendesek voltak, lejegyezték az adatainkat, röntgenfelvételt készítettek, vért vettek, majd orrból, garatból mintát, és amíg a teszt eredményére vártunk, a fertőzőosztályon egy rendes kórteremben töltöttük az éjszakát. A következő napon a nagynénemet temették, amit telefonról hallgat-tunk végig. Nagyon megviselt, hogy nem lehetek jelen a temetésén, mert húsz évig az unokánövrem segítségével a gond-ját viseltem. Másnap pedig a nagybátyámat, apukám másik testvérét temették.

A kórházban a személyzet nagyon udvarias volt, a doktornő részlete-sen elmagyarázta a lányomnak, hogy milyen eredményeink nem jók, hogy a férjemnek csúnya a tüdeje, és mind a négyünknek tüdőgyulladás van. Estére megjöttek a teszteredmények, és azt követően megváltozott a hangulat. Egy beteghor-do-zót küldtek, aki benyi-totta az ajtót, és bejelentette, hogy mind a négyen pozitívak va-gyunk, és azonnal válaszul-junk: vállaljuk-e a kórházba utalást, hogy helyet keressenek Ma-rosvásárhelyen. Bár beszélgettünk arról, hogy pozitív lehet a teszt eredménye, de az ajtóból bekiabáló fej olyan volt, mintha ítéletet hirdettek volna. A férjem már oxigénnel léleg-zett, én nagyon köhögtem, és félttem, nehogy a gyermekek is súlyosabb állapotba kerülje-nek, ezért rábólintottam, hogy megyünk. Fel-keltünk az ágyból, szédelegettünk, hogy összeszedjük magunkat, amikor ugyanaz a fej jelent meg az ajtóban, és azt mondta, hogy a két gyermek menjen. Amire azt válaszoltuk, hogy egy család vagyunk, négy felnőtt ember, de a válasz az volt, hogy a doktornő így rendelkezett. Nagyon rosszul esett, hogy nem a doktornő közölte a diagnózist, és sze-rettük volna megbeszélni vele, hogy mi legyen, végül a két férfi ment el. Nem volt időnk felkészülni, nem mondták, hogy hova és miért csak őket viszik, a zürzavar csak nőtt bennünk, amikor hallottuk a falépcsőn a kö-zeledő beteghordozó cipőjének a kopogását. A lányom szeretett volna a doktornővel be-szélgni, de azt mondták, csak később ér rá. A kapkodásban összekavarodtak a dolgaink, és rémületemben a szegény zsidó deportáltakra gondoltam, hogy mit élhettek át, amikor szét-szakították a családjukat. Aggódtam, hogy mi lesz velünk, hogyan tudjuk tartani a kapcsola-t, látjuk-e még egymást. Egy jó óra múlva megtudtuk, hogy a vásárhelyi tüdőkórházba vitték a férfiakat, ahol várják a felvételüket.

– **Kegyetlenül nehéz órák lehettek, első-sorban a bizonytalanság miatt...**

– Amikor a beteg tudja, hogy mi történik vele, hova viszik, mit fognak neki beadni, és miért, akkor megérti, belenyugszik, de ha csak fél dolgokat mondanak el vagy semmit, akkor összezavarodik, és elveszíti az önuralmát.

Mi bizonytalanságban töltöttük este 9 óráig az időt, azalatt nem jött felénk senki, majd ugyanaz a hölgy bejelentette, hogy ké-szüljek, engem visznek, a lányom pedig marad reggelig. Akkor ő kitört, és újra a dok-tornővel akart beszélni. Az nem lehet, hogy háromfelé dobálnak, és nem tudjuk, hogy mi a szándékuk velünk – mondta, majd kérte, hogy ne szedjék szét a családot, amire azt üzenték, hogy nyugodjunk meg, mert egy-szerre fognak elszállítani. Megnyugvásról szó sem lehetett, bántott a bánásmód és az ál-lapotunk. Éjfél előtt egy perccel jött a mentő, a mentős hölgy kedves volt, elmondta, hogy a lányomat a tüdőkórházba viszik, ahol a fér-riak vannak, engem pedig a 2-es fertőzőkór-házba. Én nyugtattam a lányomat, hogy jó az, ha ő a férfikkal lesz, mert nekik nagyobb szükségük van rá, mint nekem, miközben azt gondoltam, hogy rosszabbul járok. Utólag ki-derült, hogy fordítva történt.

– **A városban a kórházról elterjedt hírek szerint jó kezekbe került.**

– Amikor megérkeztem, nagyon alaposan megvizsgáltak, és hajnali 4 órakor már kap-tam a kezelést. Injekcióban szteroidokat adtak, antibiotikumot, antivirális szert, köp-tetőt, gombásodás elleni gyógyszert, hasba véralvadást, a többi pontosan már nem tudnám megmondani. Az ott dolgozó sze-mélyzet empátiája lelkiileg is jót tett, meg-nyugtató, segített. Mindig bátorítóan mondták, ne búsuljunk, mert sokan meggyó-gyultak. Igaz, hogy annyira be voltak öltözve, hogy csak a hangjukról ismertük fel őket, de nem féltek ránk tenni a kezüket, segítettek, ha szédelegettünk, ha valamilyen bajunk volt. Annyira korrek volt a személyzet, hogy csak dicséret szavakat mondhatok. Az osztályos or-vosnő, dr. B. D., naponta kétszer is meghall-gatott, vigasztalt, hogy a fél tüdőmben kicsit enyhült a gyulladás, és vigyázzak, hogy me-lyik oldalra fekszem. Csütörtökön este a lányom viszont azt telefonálta, hogy a férjem nagyon lázas, és egy barátnőjét kellett meg-kérje, hogy a kapuig vigyen be lázcsillapítót, mert a tüdőklinikán szerda estétől egyikük sem kapott semmilyen kezelést. Közben az ügyeletet is hívta, és csak azután tettek per-fúziót és adtak egyéb gyógyszert is. A teljes kezelésük csak pénteken kezdődött meg, ami-kor a férjem már csak oxigénnel létezett. Pró-báltam nyugtatni magam, hogy én már javulok, annak ellenére, hogy nagyon fáradt voltam, és megviselt az is, hogy a kórterem-ben fekvő egy súlyos beteg asszony, aki egész éjszaka nagyon rosszul volt, és a rákő-vetkező éjjel is. A betegeknek nagyon meg-terhelő látni, hogy a mellettük fekvő nem kap levegőt, kapálózik és kéri a segítséget. Oxi-gént adtak, de a szívbeteg, túlsúlyos asszony-nak magas volt a vérnyomása és cukorbeteg is volt ráadásul. A második éjszaka kómába esett, és a doktornő két és fél órán át éles-zette, hallottam, hogy 400-an felüli a cukra, ütögették a hátát, vállát, súrolták, beszéltek hozzá. Öten forogtak körülötte, s közben a doktornő telefonált, hogy fogadják az inten-zív terápian. Nem tudom elmondani, milyen érzés volt végignézni, ahogy az életéért küz-döttek. Hajnalra mintha egy kicsit magához tért volna, és akkor ürült egy hely az intenzív osztályon, de mire odaértek vele, a helyet már elfoglalták, és vissza kellett hozni. Amikor látták, hogy milyen nehéz a helyzet, és nappal sem tudunk pihenni, a doktornő úgy döntött, hogy egy másik kórterembe viszik, ahol a kö-vetkező éjszaka meghalt a súlyos beteg hölgy. Ilyen körülmények között éltem meg, hogy vajon az enyémmel mi fog történni. Megtudtam, hogy a fiaink számítorto-mográf-felvételt készítettek, mert a röntgen-felvétel rossz állapotot jelzett, és a férjem tüdejéről is készült CT, mivel nála még sú-lyosabb állapotot mutatott a tüdőrontgen. Ki-derült, hogy a fiainál nem annyira, de a férjemnél súlyos a tüdőgyulladás, és a keze-lés ellenére még mindig lázas volt. A lányom-nak javult az állapota, de ekkorra mindhármunknál megszűnt az íz- és szagérzé-kelés. Enni nem tudtak, és gyengék voltak, amit a fiatalok valamilyen jobban viseltek.

Szombatra szusszantunk fel, amikor a fér-jemnek elmúlt a láza, de a vér oxigéntelítet-tése továbbra sem volt elegendő, és továbbra is kellett adni az oxigént. Eközben a lányom köpenyt kapott, és az osztályon segédkezett a különböző műveleteknél, amikor a sze-mélyzet nem tudott jelen lenni, ami elterelte a figyelmét a saját betegségéről. A férjemet,

(Folytatás a 8. oldalon)

A lehetetlent ostromolva

Hűséges külső munkatársunk, Asztalos Enikő emlékére

Többéves ismeretségünk idején mindig úgy éreztem, hogy **Asztalos Enikő magyar szakos tanár és néprajzkutató kortalan. Amikor tanított, bizonyosan az volt, és akkor is, amikor hozzáértéssel és konok kitartással idős emberek emlékezetéből varázsolta elő azt, ami az esetek többségében elveszettnek látszott. Lapunk Harmónia mellékletét szerkesztve kérésre a 24. óraban ostromolta a lehetetlent, és sikerült neki. Mert öt még arra tanították, hogy a feladatot meg kell becsülni, és el kell végezni. Még akkor is, ha senki más nem vállalja azt. Ízig-vérig pedagógus volt, nem véletlen, hogy fél évszázadot töltött a pályán, s ez idő alatt a magyar nyelv és irodalom mellett a marosvásárhelyi Népi Egyetem előadójaként a magyar néprajzot és népművészetet is oktatta közel két évtizeden át. És oktatná ma is tengernyi tudás birtokában, ha észnek és léleknek engedelmeskedett volna a test, de a reménytelennek tűnő küzdelemben végül belefáradt.**

Fotó: Boda Gergely.

Bodolai Gyöngyi

Asztalos Enikő a Kolozs megyei Magyarfodorházán született, elemi iskoláit mezősegi és kalotaszegi falvakban végezte (Válaszút, Kolozspata, Vista, Méra – ez utóbbi faluban Kallós Zoltán volt a zenetanár), a középiskolát Kolozsváron, a 3-as számú Magyar Elméleti Leányliceumban, majd a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Filológia Karának öt éves magyar nyelv és irodalom szakán szerzett tanári oklevelet. 1956-ban kezdte az egyetemet, egy olyan korszakban, amikor a 40 hallgatóból mindössze 14-en jutottak el az államvizsgáig, és Szabédi László az ő évfolyamukon tartotta utolsó óráját, mielőtt öngyilkos lett volna.

Első férjével, Kicsi Antallal együtt jöttek Marosvásárhelyre, ahol 1962–1999 között tanította általános iskolás diákoknak a magyar nyelvet és irodalmat. Tette ezt szenvedélyesen, bámulatra méltó alaposággal, kitartással, pontossággal és leleményességgel. Munka közben nem ismert lehetetlent, véleményéhez a végsőkig ragaszkodott, orozslános erővel vette az akadályokat. Az udvariaskodás nem volt kenyerre, kimondta, amit gondolt, szavaival bántani, de vigasztalni is tudott. Pályája során győztesen került ki olyan helyzetekből is, ahol mások lemondással vetették alá magukat a felsőbb utasításoknak. A múlt rendszer legnehezebb éveiben megtalálta a módját annak, hogy a Meggyesfalvi negyed 1-es számú általános iskolájába járó tanítványait nemcsak az anyanyelv és irodalom, hanem a tárgyi és szellemi

népművészet ismeretére és szeretetére is oktassa. Hogy miért volt annyira fontos számára a népművészet? Református lelkész édesapja és kántortanító, később tanár édesanyja váltakozó vidéki állomáshelyein találkozott a népi élet minden vetületével, mezősegi szörvényfalvakban és kalotaszegi településeken tanulta meg a földművelést, sütést-főzést, szövést, kézimunkázást, ismerte meg az erdélyi népviselet rendkívüli gazdagságát és változatosságát. Vidéki szülőktől, nagyszülőktől származó tanítványainak az 1-es számú iskolában néprajzi szakkört szervezett, és néprajzi múzeumot rendezett be. A közel félezer tárgyat tanítványai gyűjtötték össze, akiket a gyűjtőmunka mellett kirándulni, előadásokra, író-olvasó találkozókra vitt el. Néprajzi munkájában segítséget kapott Bandi Dezső és Bandi Kati iparművészekről. Kérésére Bandi Dezső az 1-es iskolában szervezte meg az első faragókört. Asztalos Enikő néprajzi szakköre mintaként szolgált, erről készült I-es tanári fokozati dolgozata a ma akadémikus professzor dr. Péntek János szakirányításával. Tanítványaival a helyszínen gyűjtötte össze két falu, Székelykakasd és Bárdos néprajzi anyagát, ami könyv formájában is megjelent.

Nyugdíjazása után kilenc évig tanított eredményesen a marosvásárhelyi 10-es számú általános iskolában, s a rendszerváltás után nagy örömeire szolgált, hogy vallásos műsorokkal sok templomban szerepeltek diákjai.

1993-ban hívták meg a marosvásárhelyi Népi Egyetemre, ahol ma-

gyar nyelvű néprajzi tanfolyamot szervezett, amely 2011 őszéig 18 éven át folyamatosan működött. 600 magyar hallgató kapott állami oklevelet: papok, pedagógusok, egyetemi hallgatók és népi iparművészek. Ez utóbbiak az erdélyi viszonylatban akkor egyedülálló tanfolyam elvégzése után szerzett oklevél birtokában válhattak ki iparengedélyt, hogy mesterségüket hivatalos formában is gyakorolhassák. Tanítványait bevezette a szakszerű gyűjtőmunkába, és sikeresen vett részt velük a Magyar Néprajzi Múzeum pályázatain.

Tanárként minden létező elismerést megszerzett (az I. fokozat mellett kitüntetett tanár, kiváló szakkörvezető, kiváló szakirányító és szervező... és sorolhatnám tovább). A Kriza János és a Magyar Néprajzi Társaság tagjaként a néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázatokon tanítványaival több díjat nyert. Munkásságának gazdagságát több kötet jelzi, népi szakácskönyvek, a magyar néptánc története, lakodalmak és lakodalmi szokások, népi rigmusok, egy XX. század eleji huszár kéziratok könyvének feldolgozása, a Kultúrpalota Tükörtermének üvegablakairól készült album szövege, római zarándokújtjának leírása, néprajzi gyűjtőmunkájának eredményei és egyetemi jegyzete, amelyet 1993–2011 között az aktuális követelményeknek megfelelően folyamatosan átdolgozott. 1993–2002 között néprajzi témájú önálló rovatot vezetett a Marosvásárhelyi Rádióban.

1994–2000 között a *Népszó* közölte gyűjtéseit, valamint a Romániai Magyar Szó, amelynek

hasábjain kiszállásokról, konferenciákról készült riportjai is megjelentek.

2009-től a legkitartóbb és legszorgalmasabb munkatársa volt lapunk Harmónia mellékletének. A bevezetőben nem véletlenül említettem, hogy a lehetetlent ostromolta, mivel az elmúlt évek során összegyűjtötte, rendszerezte és bemutatta Maros megye különböző tájegységeinek jellegzetes kézimunkáit. Az általa összegyűjtött anyag *Magyar népi kézimunkák Maros megyében* címmel 2019-ben az Erdélyi Gondolat Könyvkiadónál jelent meg.

A nyárádminti lakberendezésről készült sorozata következett, amelyet egy kis könyvecskében is megjelentetett. Kezdetben vonakodva, majd a gyűjtés nehézsége ellenére egyre nagyobb örömmel tett eleget a kérésnek, hogy összegyűjtse a századforduló népi viseletét meggyekben. Több éven át folytatódott a sorozat, amelynek megírásához a nyárádminti falvak, a Kis-Küküllő mente, a Kis- és Nagy-Küküllő köze, valamint öt Felső-Maros menti falu régi, székely népviseletét kutatta fel. A gyűjtés során derült ki, hogy mennyire nehéz feladatra vállalkozott. Az eredeti viseletüket ma is őrző települések mellett talált olyan falvakat, ahol a város közelsége háttérbe szorította, majd el is feledtette az eredeti viseletet, amelynek helyébe iskolai ünnepeken a már-már egyenruhává vált igénytelen piros-fehér „székely ruha” lépett. E falvak lakóinak szerte volna a régi, értékes örökségre felhívni a figyelmét, hogy végleg ne mondjanak le róla. Az elkötelezett néprajzkutatónak az utolsó órában sikerült megtalálnia azokat a job-

bára idős adatközlőket, akik emlékeztek még falujuk viseletére, sőt kiderült, hogy helyenként a szekrények mélyén rejtőzik egy-egy ruhadarab abból, amit hajdan a szülők, nagyszülők hordtak. Idős asszonyok emlékeiből előcsalogatni a legapróbb részleteket, a régi fényképeket is felhasználva az adatokat összevetni, s ebből elkészíteni az eredeti viselet pontos leírását, hosszú, nehéz, körülményes munka volt. Elvégzéséhez az Erdély különböző tájegységeiben töltött gyermek- és ifjúkor tapasztalataira, a néprajzot és népművészetet éveken át lelkesen oktató tanár tudására, felkészültségére, lehetetlent nem ismerő kitartására volt szükség. A munkát megkönnyítette, hogy kisgyermekkorától ő maga is szőtt, font, hímezett, varrt stb., ezért ismerte olyan jól a viseletekhez tartozó anyagok, ruhadarabok rég elfeledett megnevezését. A gyűjtésben lelkészek, presbiterek, helyenként a polgármesteri hivatalok tisztviselői, aktív és nyugdíjas tanárok, tanítók segítettek, s helyenként a falumúzeum gyűjteménye is eligazítást adott. Ha nem is mindeniket, de néhány közösséget – így például a szászcsávásit – sikerült meggyőznie arról, hogy a helybeli hagyományos öltözetet érdemes feléleszteni, és büszkén hordani. Az eredeti népviselet feltámasztását és visszaszámaztatását célzó gyűjtőmunkájának az eredményét három könyv őrzi, a nyárádminti viseletről 2015-ben (*A nyárádminti székely népviselet a XIX. század végétől a XXI. századig*), majd a Küküllő mentiről (*A Kis-Küküllő mente székely népviselete, 2019*) és öt Maros menti település népi viseletéről (*A Felső-Maros mente székely népviseletéből*) 2019-ben ugyancsak az Erdélyi Gondolat Kiadónál megjelent kötetek. Az idei könyvnapokon lett volna a bemutatója a népi tánc történetéről írt könyvecskéjének, de ezt már sajnos nem érthette meg.

Munkásságát 2014-ben Értéktelentő díjjal ismerte el az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete. Életművének megbecsülése és elismerése jeléül magyar állami kitüntetést, a Magyar Arany Érdemkeresztet vehette át 2016-ban a csíkszeredai főkonzulátuson.

November 9-én a marosvásárhelyi református temetőre sejtelmesen leereszkedő ködben leveleiket elhullató öreg fák alatt vettünk utolsó búcsút tőle.

Főtéri történet

Én fogadtam Bethlen Gábort

Ötvös József

Lehet, nagyképű és büszke kijelentésként hangzik a fenti cím, de szűkebb régióink történelmekönyvében már jegyezték fel ilyen vagy ehhez hasonló mondatokat. A geryeszegi református egyházközség levéltárában megőrzött első világháborús dokumentumfüzet így kezdődik: „Én voltam, aki kidoboltam a háborút”. Ha nem is ő indította el dobolásával, de 1914-ben Berekméri János volt a geryeszegi harangozó, s így az ő tiszte volt a sorsfordító történelmi eseményről tudósítani.

November 3-án, kedden délelőtt történetesen a főtéren bolyongtam felfelé, amikor a krizantémokkal telerakott főtér közepén egy teherautó érkezett háttal a fejedelmi talapzat elé. Az út túloldaláról csak egy barna színű buzogányféle látszott ki tisztán a teherkocsi rakteréből, de ez elég volt kíváncsiságom bátorságba öntéséhez és a döntéshez. Mire két perc alatt odaértem, már heten álltak, mozgogtak, tanácskoztak és dolgoztak a teherautó mellett: az autóvezető, a szobrot kiöntő szovátai mester a fiával és egy segítségével.

Ők hivatalos szakemberekként dolgoztak közel két órát, mire teljes ragyogásában végső helyére került a fejedelem. Kezdetől végig ott tartózkodott a szoborért sokat tevő (még) parlamenti képviselő, szorgalmas és hűséges munkatársa, valamint a szoborkészítésről és -állításról dokumentumfilmet forgató operatőr. E hét hivatalos szoborállító mellé érkeztem én nyolcadikként, aki nem beavatottként a várost, a fejedelempfogadó hálás marosvásárhelyi közösséget képviseltem. Már ott, a fejedelem emelkedésében úgy éreztem, nem csak egy személyként élem át – életemben először – egy szobor „talpra állítását”, hanem egy egész város hálájával és örömeivel izgultam végig e feledhetetlen élményt. Eszembe is jutott nagy fejedelmünk adománylevelének kezdőszava, amikor 1616. április 29-én így adta meg Marosvásárhely szabad királyi városi jogát, elsőként a Székelyföldön: „Nos GABRIEL BETHLEN DEI gratia Princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae Dominus et Sicolorum Comes” (Mi, Bethlen Gábor, Isten kegyelméből Erdély fejedelme, a magyarországi részek ura és a székelyek ispánja). Ő is fejedelmi töb-

besben szolt az akkori és későbbi várososhoz, fejedelmi többsében örültem én is érkezésének.

*

Még lepel alatt várja ünnepélyes felavatásának idejét, de máris azon vitatkoznak, kinek az érdeme Bethlen Gábor marosvásárhelyi szobra? Az érdem és elismerés azokat illeti, akik hitték a megvalósítását, akik áldoztak és dolgoztak érte, akik kitartóan küzdöttek és szolgálatot vállaltak. Az öröm a miénk, marosvásárhelyieké, írhatnám: magyaroké és románoké, mert igazából ő adott távlatot jó 400 évvel ezelőtt e város nevének, ami így lett ismertté egész Erdélyben, a Kárpát-medencében, a nagyvilágban, a Holdon, ahol a marosvásárhelyi Bolyai Jánosról neveztek el krátert, vagy éppen a 220 ezer lakosú Vanuatu törpeállamban, amelynek tiszteletbeli konzulátusa van városunkban, és az egykori Szentkirályi utcában ma is ott lobog színes lobogója.

Én gratulálok azoknak, akik valóban dolgoztak e fejedelmi szobor megvalósításáért, de nem szeretném, ha az érdemek vonalán megosztanának minket, hanem az öröm és hála ajándékával inkább közelebb kerülnénk egymáshoz mi, marosvásárhelyiek, akik együttesen sokat köszönhetünk Erdély egykori fejedelmének.

Fotó: archív

Egy család a Covid-19 betegség markában

(Folytatás a 6. oldalról)

bármennyire is gyenge volt, a fiammal többször felvették az ágyból, szinte óránként sétáltatták a folyosón, és kérték, hogy végezze a légzőgyakorlatokat. A lányom tudta, hogy ezek nagyon szükségesek, a Korányi Intézetből elküldték, hogy mit kell gyakorolni: például a tüdőbe mélyen belélegezni a levegőt, tartani két-három másodpercet, aztán kilélegezni, ugyanezt előredőlve az ágy szélén is. En is próbálgattam, de nagyon nehezen ment, valósággal beleszédültem. Amikor kezdett javulni a férjem, gumikesztyűt, aztán labdaballont fújattak fel lassan velem, óránként nyitott ablaknál, jól felöltözve lélegeztették, sétáltatták és veregették a hátát, hogy a tüdőhólyagocskák ne tapadjanak le. A hátreregetést mi is elkezdjük a kórteremben, és mindenkinek nagyon jólesett. Először naponta egyszer, aztán kétszer, ami nagy haladásnak számított.

– **Mikor érezték, hogy javul az állapotuk?**

– A következő hét kezdetén nagyon erősen összpontosítottunk arra, hogy gyógyulni kell, amiben a személyzet is bátorított. A gyengeség, a bizonytalanság továbbra is velünk maradt, ennek ellenére próbáltunk eleget tenni a doktornő kérésének, hogy minél kevesebbet feküdjünk.

– **Hányan voltak a kórteremben?**

– Hatan alkottunk egy nagyon színes világot, különböző vallásúak, de azzal a nagy bizalommal, hogy a Jóisten megsegít, és meggyógyulunk. Volt egy 92 éves asszony, aki nagyon erősen hitt abban, hogy ha a Jóisten életet adott neki, akkor élni fog, meg is gyógyult, és a lábán sétált ki a kórteremből. Volt, aki nem tartotta vallásosnak magát, de abban hitt, hogy az élete egy felsőbb hatalomtól függ, és bízott benne, hogy jobban lesz.

– **Hogyan alakult a család helyzete?**

– A beutalásomat követő kilencedik napon a doktornő azt mondta, jobb lenne otthon gyógyulnom tovább, és olyan ügyesen intézkedett, hogy délután 2 órakor már indult is velem a mentő. Szerettem volna, ha a lányom

is hazajön, este későn ki is engedték. Amikor megérkezett, összeborultunk, és sírtunk a feszültség után, amit a kórházban átélünk. A férjemet és a fiamat, akik makkegészségesek voltak korábban, és soha nem feküdtek kórházban, nagyon megviselte a környezet, annak a látványa, hogy éjszaka négy beteget is elvittek a különböző kórtermekből letakarva. Ezért kérték, hogy akár olyan áron, hogy oxigént rendelünk, de haza szeretnének jönni, miután tudták, hogy mi már itthon vagyunk. Egy kedves barát hozta haza őket, miután negatív lett a tesztjük. Ahogy szemügyre vettük egymást, megdöbbentő volt látni, hogy mennyire torzak lettünk. Megnőtt a fejünk, nagy kerek holdarcunk lett, ami a család többi tagjánál mára visszahúzódott, de nekem még nem egészen. Ez a szteroidoktól van, ami lassan ürül ki a szervezetből.

A törvény szerint a hazatérés utáni öt napot a lakásban kell tölteni, de nem is tudunk volna kimenni. Az első napokban csak feküdtünk, eltámoztunk a fürdőig és vissza. Éjszaka sem tudunk aludni, ami a gyógyszerek utóhatása volt. A gyermekeinknek és a férjemnek kiütései lettek, nehezen bírták a gyógyszereket. A kórházban mindnyájunknak volt hasmenése, nekem azonnal leállították az antivirális gyógyszert, ami okozta, nekik nem, de maguktól abbahagyták, nehogy dehidratálódjanak. A férjemnek begombásodott a szája, én a mai napig szédülök, bizonytalanul mozogok a lakásban, mintha forogna velem a világ, fogóznom kell. A családorvosunk növényalapú gyógyszereket küldött, hogy a májunkat ne terheljük, vitaminokat szedünk. Az öcsém vásárolta meg a legszükségesebbeket, egy hét után visszatért az étvágyunk, és nagyon örvendünk annak, ahogy ízlelőbimbóink finom ízeket fedeznek fel.

– **Elmondása szerint a megpróbáltatások közepette a hit adott erőt?**

– Számomra nagy segítség volt katolikus hitem. Néhány ima- és lelkeségi csoport tagjai vagyunk, és arra kértem a csoporttársainkat,

hogy imádkozzanak értünk, ami futótűzként terjedt, és több százan bekapcsolódtak, pap barátaink misét mondtak értünk. Sokszor nem tudtam annyira összeszedni a gondolataimat, hogy imádkozzam, mert eluralkodott rajtam a félelem, amikor láttam, hogy egy ember egyik percről a másikra hogy le tud romolni, ezért rábíztam magam az imákra, és arra kértem a Jóistent, hogy hallgassa meg azokat, akik értünk imádkoznak. Ez olyan mankó jelentett, hogy a kórteremben a leg-erősebbnek mutatkoztam, pedig jócskán volt gondom, bánatom nekem is.

– **Hálásak vagyunk, hogy volt ereje segíteni Asztalos Enikő tanárnőnek is, beutalásakor nagyon nehéz pillanatokat élt át, és az ön telefonján sikerült értekeznie a külvilággal.**

– Bár nem került a kórtermünkbe, meglátogattam, bátorítottam. Nagyon meglepett a halálhíre, mert láttam, hogyan kapaszkodik az életbe, és amikor távoztam a kórházból, úgy tűnt, hogy javult a helyzete. Voltam egy előadásán Szászrégenben, felnéztem rá, értékes ember volt. Kár, hogy nem érthette meg az utolsó könyve megjelenését.

– **Mit változtatott meg önben ez a betegség?**

– Elsősorban az életet és az egészséget tudom jobban értékelni. Mióta betöltöttük az ötvenet, mondogattam a férjemnek, hogy az egészségünkre nagyon kellene figyelni. A kórházban megtapasztaltam, hogy a túlsúlyos emberek mennyire nehezen viselik a betegséget, ezt megelőzendő oda kell figyelni az étkezésünkre, hogy ne hizzunk el, ne halmozunk fel betegségeket. Megerősödött bennem, hogy hit nélkül elveszünk a nehézségekben, csak erős hittel lehet a keresztet hordozni. Megtapasztaltam a remény, az emberi kapcsolatok, a valahova tartozás, a felénk áradó szeretet és az ima éltető erejét is. A nehéz pillanatokban az is erőt adott, hogy gyakran felsejlett előttem apai nagyanyám derűs arca, aki kilenc gyerekből ötöt temetett el négyéves koruk előtt a háború vi-

szontagságai és a járványok miatt. Számomra igazi hős volt, életpéldája erővel vértéz fel mindmáig.

Külön történet, hogy mennyire fontos, mit kapunk az orvosoktól. Nagyon hálás vagyok a kezelőorvosomnak, aki mindig arra összpontosított, hogy mit kell tennünk, amikor hazajövünk a kórházból. Elmondta, hogy tele leszünk mérgegyaggal a gyógyszerek és szteroidok miatt, ezért esténként vegyünk meleg lábfürdőt két kiskanál szódaporról, sóval és almaecettel. A lakásban mindent, amire rátettük a kezünket – bútorokat, padlót, csempét, a ruháinkat, ágyneműt, takarót – fertőtlenítsünk kétszer is. Figyeljünk oda a változatos táplálkozásra, sok zöldséget, gyümölcsöt együnk, zsíros ételeket nem, felírta a vitaminokat, és azt tanácsolta, hogy az első két héten kerüljük a fizikai és szellemi erőfeszítést, mert gyengék leszünk. Ezt csak akkor hittem el, amikor kiutalásomkor nem tudtam fellépni a mentőautó lépcsőjére.

Amikor a betegség előtt a vírusról beszélünk a családban, abban a hitben éltünk, hogy egészségesen étkezünk, sokat kirándulunk, mozgunk, nincsenek káros szenvedélyeink, betartjuk a szabályokat, tehát mi nem fertőződhetünk meg, vagy ha mégis, elég erősek vagyunk, hogy könnyedén átvészeljük. A teljesen más forgatókönyvből is győztesen kellett kijönni. Ezért arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy senki se gondolja azt magáról, hogy ő sérthetetlen, és rajta nem fog ki a betegség.

– **Sikerült-e visszapörgetni az eseményeket, hogy kiderüljön, hol fertőződtek meg?**

– Sejtjük, hogy egy kisebb rendezvényen, ahol mások is megbetegedtek, de fáj, hogy nem értesítettek róla, mert ha tudjuk, akkor nem hintáztatjuk magunkat, hogy influenzánk van, és korábban kérünk segítséget, hogy ne váljon súlyossá a betegség. Nagyon fontos a felelősségteljes hozzáállás ilyen esetben: értesíteni azokat, akikkel együtt voltunk, különösen, ha már megjelent valakinél a fertőzés.

	1.	AFRIKAI FŐVÁROS	ERRÓL A HELYRŐL SZÁRMAZÓ	PÉNZTÉSZ	KIS SÚLY	A TERMÉSZETES LOGARITMUS JELE	ELŐTAG: NÉP	VERMET KÉSZÍTŐ SZÍNHADI SZENDE	ETIL... (ALTATÓSZER)	GÁZ (NÉMET)	LÁNGOL	SVÉD DINASZTIA (FONET. VÁLTOZAT)	HAMIS NŐI NÉV (FEBR. 26.)	MENS... IN CORPORA SANO (LATIN)	ZSIGA PÁRATLAN!	HABZÓ ITAL
A rejtvény fősoraiban legnagyobb íróink egyikének nevét és egyik szentenciáját idézzük.	A															V
	USA-VÁROS (GEORGIA)							NEM VALL BE CSEREMISZ					LEVEGŐ (SPANYOL) MARTIN... (J. LONDON)			
	VIZET AD RITKA FÉRFINEV (SZEPT. 1.)				FRANCIA VÁROS TÖRLŐ-GUMI						TOSCANA VÁROS BECSAPHATÓ EMBER				TONNA (RÖV) MAGASAN TART	
2.	S	HELYSÉG, CSIKÓ-TOJÁSA HÍRES	SZÁRMAZIK AZ ARAMEUSOK VÁROSA		IZELTLÁBÚ NAGYOBB HELYSÉG					BÜNZŐ CSAPAT FOGAIT HASZNÁLJA				TELEKVEGI! ALMOS ANYJA		
FRANCIA ÍRÓ (LOUIS)				A TANTÁL VEGYJELE ARAB ÁLLAM		AZ ARGON VEGYJELE HATBÓL KETTŐ!		FELTÉVE ASZTALT EVÉSHÉZ ELŐKÉSZÍT			LATIN KET-TŐS BETŰ LATIN CSONT		AMA PÁRJA ATTILA NÉV-VÁLTOZATA			
MENŐ, MŰKÖDŐ ÖRDÖGI			JAP. POLIT. (HAJATO) NŐI NÉV, AUTÓPÁLYA				... SVEVO (OLASZ ÍRÓ) HORDÓNYLÁS					POSZTÓ-FÉLE CSEH ÉPÍTÉS (JOZEF)				
... SAWYER (M. TWAIN HÓSE)			JAPÁN VÁROS ANNÁL LEN-TEBBRE			VUK NAGY-BÁTYJA PANAMA AUTÓJELE		TETŐALJ BALATON-PARTI HELYSÉG					SZÍNÜLTIG MAGÁHOZ HIVAT			KILO (RÖV) BOLGÁR UBORKA-LEVES
PÁRTI SZINTÉN NE			TERMÉSEREDMÉNY ROVAR-TOJÁS		NYOLCKARÚ ÁLLAT LÁB RÉSZE					BÍRÓI DÖNTÉS SZŰLŐ (ÁLLAT)						ÉPÍTŐ-ANYAG
		FAGYLALT-MÁRKA ÉN			OKTAT SZÉP VITÉZ				A TEMPLOM... (SZEGÉNY) AFÖLDLEG-FELSŐRÉTEGE						VÉRCSO-PORT J. WAYNE FILMJE	
POZSONYI LAP			...KINDI (ARAB TUDÓS) ...GULL (E. SUE)		SZLÁV IGEN A HATTYÚK... (CSAJ-KOVSKIJ)		AZ EZÜST VEGYJELE PÉNZ (CIGÁNY)		ÜRES TÁLI TÍZ (ANGOL)			EGYKEI FORMA		FR. TERÜ-LETMÉRTÉK HAJDAN (LATIN)		
A VIZEK VÁROSA MAGYARORSZÁGON			SZÉGYELL FOLYADÉ-KÓT TÓLT			CHATEAU-BRIAND-MŰ VÁGÓ-ESZKÖZ						DOLGOZIK A MOZDONY SPANYOL EXKIRÁLYNÉ				
...ESZTER (NÉMETH LÁSZLÓ REGÉNYE)			EURÓPAI HEGYSÉG BAJBAN VANNAKI			AZ ORRA KÖZELÉBŐL PÁROSAN SZITI!						LENGYEL FUTBALL-SZTÁR TE ÉS Ó				
		TEMESVÁRI ÍRÓ (ADÁM) BELÁTI			NAGYON SOVÁNY KELVIN (RÖV.)						STÍBIUM NULLA					
...SÁMUEL (MAGYAR KIRÁLY VOLT)	E								A SZERZŐ NEVE							L.N.J.

November 5-i rejtvényünk megfejtése: **Ha nem tudod, hová mész, bármelyik úton elindulhatsz, mert oda visz.**

Nyolc csapat négy Eb-helyért

Nyolc csapat, köztük a magyar válogatott küzd a maradék négy helyért a jövő nyárra halasztott labdarúgó-Európa-bajnokság pótszelejtezőjében, amelynek csütörtökön rendezik a döntőt.

Románia és Írország elődöntős búcsúja után a mezőnyben két társ-házigazda, Magyarország és Skócia maradt, valamint két potenciális újonc szerepel, de harmadikként ott van Szerbia is, amely önálló országgént még nem vett részt a kontinensviadalon, csak korábban Jugoszláviaként.

Újonc biztosan kijut a kontinensviadalra, ugyanis az éppen egymással találkozó Grúzia és Észak-Macedónia egyaránt lemaradt az eddigi összes Eb-ről.

Korábban az Eb-pótszelejtezők oda-visszavágós párharcok voltak – a magyar csapat a négy évvel ez-

előtti tornára a norvégok legyőzésével jutott ki –, azonban a Nemzetek Ligája bevezetésével ennek rendszerét megváltoztatták, így ezúttal két egymecses párharcot kell nyerni a részvételhez. Az új sorozat végeredménye alapján divízióként az a legjobb négy válogatott került be a 16 csapatos mezőnybe, amely nem jutott ki a selejtezőkről. Mivel az élvonalat jelentő A osztályból csupán egyetlen gárda, az izlandi maradt le az Eb-ről, így azt három C divíziós gárdával, köztük a magyarral töltötték fel.

A pótszelejtező elődöntőit és fináléit is márciusban rendezték volna, de a koronavírus-járvány miatt el kellett halasztani, így az elődöntőket végül októberben pótolták, a finálékat pedig ma rendezik.

Az Európa-bajnokságnak 2021. június 11. és július 11. között Amsz-

A pótszelejtező programja

A divízió: Magyarország – Izland (21.45 óra)
B divízió: Észak-Írország – Szlovákia (21.45)
C divízió: Szerbia – Skócia (21.45)
D divízió: Grúzia – Észak-Macedónia (19.00)

terdam, Baku, Bilbao, Bukarest, Budapest, Koppenhága, Dublin, Glasgow, London, München, Róma és Szentpétervár ad otthont. A magyar és a román fővárosban egyaránt három csoportmérkőzés és egy nyolcadöntő lesz. Ha Marco Rossi szövetségi kapitány válogatottja kijut, akkor a világbajnok franciákat és a címvédő portugálokat fogadhatja hazai pályán, illetve a németek vendége lesz még a csoportjában.

Grúzia és Észak-Macedónia egyaránt először juthat ki a döntő tornára. Fotó: Sports Mole

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 7. forduló:* Aston Villa – Southampton 3-4, Burnley – Chelsea 0-3, Fulham – West Bromwich 2-0, Leeds United – Leicester 1-4, Liverpool – West Ham United 2-1, Manchester United – Arsenal 0-1, Newcastle United – Everton 2-1, Sheffield United – Manchester City 0-1, Tottenham – Brighton & Hove Albion 2-1, Wolverhampton – Crystal Palace 2-0; 8. forduló: Arsenal – Aston Villa 0-3, Brighton & Hove Albion – Burnley 0-0, Chelsea – Sheffield United 4-1, Crystal Palace – Leeds United 4-1, Everton – Manchester United 1-3, Leicester – Wolverhampton 1-0, Manchester City – Liverpool 1-1, Southampton – Newcastle United 2-0, West Bromwich – Tottenham 0-1, West Ham United – Fulham 1-0. *Az élcsoport:* 1. Leicester 18 pont, 2. Tottenham 17, 3. Liverpool 17.

* *Spanyol La Liga, 8. forduló:* Alavés – FC Barcelona 1-1, Athletic Bilbao – Sevilla 2-1, Betis – Elche 3-1, Celta Vigo – Real Sociedad 1-4, Eibar – Cádiz 0-2, Granada – Levante 1-1, Osasuna – Atlético Madrid 1-3, Real Madrid – Huesca 4-1, Valencia – Getafe 2-2, Villarreal – Valladolid 2-0; 9. for-

duló: Atlético Madrid – Cádiz 4-0, FC Barcelona – Betis 5-2, Getafe – Villarreal 1-3, Huesca – Eibar 1-1, Levante – Alavés 1-1, Real Sociedad – Granada 2-0, Sevilla – Osasuna 1-0, Valencia – Real Madrid 4-1, Valladolid – Athletic Bilbao 2-1, Elche – Celta Vigo 1-1. *Az élcsoport:* 1. Real Sociedad 20 pont, 2. Villarreal 18, 3. Atlético Madrid 17.

* *Olasz Serie A, 6. forduló:* Bologna – Cagliari 3-2, Crotona – Atalanta 1-2, Inter – Parma 2-2, Napoli – Sassuolo 0-2, AS Roma – Fiorentina 2-0, Spezia – Juventus 1-4, Torino – Lazio 3-4, Udinese – AC Milan 1-2, Hellas Verona – Benevento 3-1, Sampdoria – Genoa 1-1; 7. forduló: Atalanta – Inter 1-1, Benevento – Spezia 0-3, Bologna – Napoli 0-1, Cagliari – Sampdoria 2-0, Genoa – AS Roma 1-3, Lazio – Juventus 1-1, AC Milan – Hellas Verona 2-2, Parma – Fiorentina 0-0, Sassuolo – Udinese 0-0, Torino – Crotona 0-0. *Az élcsoport:* 1. AC Milan 17 pont, 2. Sassuolo 15, 3. Napoli 14.

* *Német Bundesliga, 6. forduló:* Mönchengladbach – RB Leipzig 1-0, Hoffenheim – Union Berlin 1-3, Freiburg –

Bayer Leverkusen 2-4, Eintracht Frankfurt – Werder Bremen 1-1, Hertha BSC – Wolfsburg 1-1, Schalke 04 – VfB Stuttgart 1-1, 1. FC Köln – Bayern München 1-2, Augsburg – Mainz 3-1, Arminia Bielefeld – Borussia Dortmund 0-2; 7. forduló: Borussia Dortmund – Bayern München 2-3, RB Leipzig – Freiburg 3-0, Bayer Leverkusen – Mönchengladbach 4-3, Wolfsburg – Hoffenheim 2-1, Union Berlin – Arminia Bielefeld 5-0, Mainz – Schalke 04 2-2, Augsburg – Hertha BSC 0-3, Werder Bremen – 1. FC Köln 1-1, VfB Stuttgart – Eintracht Frankfurt 2-2. *Az élcsoport:* 1. Bayern München 18 pont, 2. RB Leipzig 16, 3. Borussia Dortmund 15.

* *Francia Ligue 1, 9. forduló:* Angers – Nice 0-3, Dijon – Lorient 0-0, Lille – Lyon 1-1, AS Monaco – Bordeaux 4-0, Nantes – Paris St. Germain 0-3, Nimes – Metz 0-1, Reims – Strasbourg 2-1, Stade Rennes – Brest 2-1, St. Etienne – Montpellier HSC 0-1; 10. forduló: Bordeaux – Montpellier HSC 0-2, Brest – Lille 3-2, Lens – Reims 4-4, Lorient – Nantes 0-2, Lyon – St. Etienne 2-1, Metz – Dijon 1-1, Nice – AS Monaco 1-2, Nimes – Angers 1-5, Paris St. Germain – Stade Rennes 3-0, Strasbourg – Olympique Marseille 0-1. *Az élcsoport:* 1. Paris St. Germain 24 pont, 2. Lille 19, 3. Stade Rennes 18.

Szoboszlaival, de nézők nélkül az Eb-részvételért

A magyar labdarúgó-válogatott mégis számíthat egyik legjobb játékosára, Szoboszlai Dominikre, ugyanakkor szurkolók nélkül kénytelen megküzdeni az izlandi csapattal az elmúlt négy év legfontosabb mérkőzésén, a márciusról elhalasztott Európa-bajnoki pótszelejtező mai fináléjában, amelyen az Eb-részvétel a tét.

Marco Rossi szövetségi kapitány a bolgárok ellen 3-1-re megnyert októberi elődöntőben azért nem számíthatott a Red Bull Salzburg támadó középpályására, mert az osztrák csapat koronavírusos esetek miatt karanténba került. Hétfőn úgy tűnt, kísértetiesen hasonló eset történik, csak hogy az újratesztelés minden esetben negatív eredményt

hozott, így a Salzburg végül elengedte válogatott játékosait, Szoboszlait is, aki egy nap késéssel ugyan, de kedden megérkezett a telki edzőtáborba.

A 20 éves futballista kulcsembere a nemzeti együttesnek, egészen kiváló formában fejezte be az előző idényt, amelyben az osztrák élvonal legjobbjának választották, majd ugyanilyen kimagasló teljesítménnyel kezdte az új szezon, ritkaságszámba megy, ha nincs legalább egy gólja vagy gólpassza a mérkőzéseken.

Hiányzója így is lesz mindkét válogatottnak, a magyarok Kleinheisler Lászlót, míg a szigetországiak Ingvi Traustasont kénytelenek nélkülözni a középpályáról. Mindket-

ten azért maradnak távol, mert klubcsapataikban, a horvát Eszéki NK-ban, illetve a svéd Malmöben több játékosnak pozitív lett a koronavírus-tesztje. Nem lehet ott a magyar szövetségi kapitány, Marco Rossi sem, akiről szerdán derült ki, hogy megfertőződött. Szakmai stábjából ugyanakkor Giovanni Constantino pályaedző már korábban pozitív tesztet produkált. A kispadról ilyen körülmények között minden bizonnyal Cosimo Ingrassio dirigál majd, ahogy a korábbi két alkalommal, amikor Rossi eltiltás miatt hiányzott. (Ezt a két találkozót megnyerte a magyar válogatott: 2018 novemberében a Nemzetek Ligájában az észak ellen 2-0-ra, majd 2019 júniusában a Wales el-

leni Eb-selejtezőn 1-0-ra győzött a Groupama Arénában.)

Az olasz szakvezető ennek ellenére jobb előjelekkel és kevesebb problémával várja a sorsdöntő összecsapást. Kulcsjátékosai közül egyedül a Mainzban légióskodó Szalai Ádám küzd mérkőzésihiánytal, a csapatkapitányt viszont karizmatikus vezetőnek tartja a keretben, ezért mindenképpen számít rá.

A válogatott az őszi eredmények tükrében mindenképpen önbizalommal várhatja a mérkőzést, ugyanis Bulgária mellett a Nemzetek Ligájában legyőzte a világranglistán egyaránt magasabban jegyzett török és a szerb csapatot is, ráadásul a vb-negyeddöntős oroszokkal vívott két meccsen is szerzett egy pontot.

Az izlandiak ezzel szemben kifejezetten gyatrán szerepelnek az NL-ben: mind a négy meccsükön vereséget szenvedtek, igaz, olyan ellenfelekkel szemben, mint a vb-bronzeres belgák, a vb-negyedik angolok, illetve a dánok.

Hat zárt kapus mérkőzésen csak egyszer kaptak ki a magyarok

A koronavírus-járvány miatt elrendelt intézkedések következtében a magyar csapat zárt kapuk mögött fogadja Izlandot a Puskás Arénában. Az együttes az eddigi hat, nézők nélküli összecsapásán kifejezetten jól szerepelt, csak egyszer kapott ki. A hat találkozón négy győzelem mellett egy-egy döntetlen és vereség született.

Az első három esetben a nemzetközi (FIFA) vagy az európai szövetség (UEFA) büntetése miatt nem lehettek szurkolók a lelátón, míg 2020-ban a pandémia miatt volt üres a stadion három találkozón is. A 2019 októberi, Azerbajdzsán ellen 1-0-ra megnyert Eb-selejtező annyiban kakukktojás, hogy akkor csak gyerekek lehettek a nézőtérén.

A magyarok az azeri csapaton kívül két éve a görögöket is nézők nélkül győzték le, idegenben pedig idén Törökországban és Szerbiában diadalmaskodtak. Az első, 2013-as zárt kapus találkozón 2-2-es döntetlent játszottak a vendég románokkal, az egyetlen vereségüket pedig idén szeptemberben, hazai pályán, az oroszoktól szenvedték el.

Négy éve a döntő tornán találkozott a két csapat. A magyar csapatot azóta megfiatalították, az izlandi jószerével ugyanolyan összetételben lép majd pályára. Fotó: M4 Sport

A minisztérium nem támogatta a beruházást

(Folytatás az 1. oldalról)

A megyei önkormányzat minden szükséges lépést megtett, előkészítették a dokumentációt, már csak a minisztérium döntése hiányzott, hogy a beruházás megvalósuljon, ugyanis az Egészségügyi Minisztériumtól és a fejlesztési szaktárcától kérték, hogy hagyja jóvá a klinikai részleg építésének a finanszírozását. Bár azóta több mint fél év eltelt, és országszerte egyre nagyobb gond az intenzív terápiás helyek hiánya, az építkezést a mai napig sem sikerült elkezdni.

Lukács Katalin, a Maros Megyei Tanács sajtószóvivője elmondta, még a tavasszal elkészült a terv, megkapták az urbanisztikai engedélyt, megszerezték az építkezési engedélyt is, majd elküldték a dokumentációt Bukarestbe, a mi-

nisztériumhoz, és finanszírozást kértek rá. A nyár elején a minisztérium egyes szakosztályai többször is kértek plusz adatokat, kiegészítést, amit a megyei önkormányzat el is küldött. Augusztusban kiderült, hogy könnyűszerkezetű építményt nem tudnak finanszírozni, ezért módosították a terveket, de azóta nemhogy támogatás, semmiféle hivatalos átirat nem érkezett a szaktárcától.

A háttérkórházban bővítik a helyek számát

A fertőzöttek számának folyamatos növekedése miatt a lehetőségek függvényében a Maros megyei egészségügyi intézmények is próbálják növelni az intenzív terápiás helyek számát. A napokban a helyi sajtóban napvilágot látott hírek szerint hat ágygal bővítették

a Maros Megyei Klinikai Sürgősségi Kórház intenzív osztályát, valamint további 14 ágyat helyeztek el a koronavírusos betegek kezelésére kialakított részlegen. Amint arról korábban beszámoltunk, az egészségügyi miniszter ígéretet tett arra, hogy a marosvásárhelyi orvosi egyetem sportsarnokában berendezett háttérkórház intenzív terápiás ágyszámát megduplázzák, azaz húszról negyvenre nő az egység kapacitása, ahol többnyire más megyéből ideszállított betegeket kezelnek. A bővítés folyamatban van, tíz ágyat üzembe helyeztek, újabb tízet várhatóan a hét második felében fognak. A Maros Megyei Klinikai Kórházhoz tartozó intenzív terápiás részlegen 15 ágy áll a súlyos állapotban lévő koronavírusos betegek rendelkezésére.

Fotó: Nagy Tibor

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

MAGÁNCÉG SZEMÉSZ SZAKORVOST alkalmaz. Érdeklődni a 0723-244-200-as telefonszámon. (sz.-I)

ÁLLATGONDOZÓT alkalmazunk TANYÁRA, teljes ellátással. Tel. 0744-624-809. (22352)

A TORDAI CÉG alkalmaz TÖLTŐNŐT hentesáru készítéséhez. Tel. 0744-644-026. (22352)

A TORDAI CÉG alkalmaz üzletébe ELADÓNŐT. Tel. 0744-681-130. (22352)

A SERVINSTAL KFT. alkalmaz SZERELŐMÉRNÖKÖT, GÉPÉSZ-MÉRNÖKÖT és HEGESZTŐT. Érdeklődni a 0744-792-776-os telefonszámon. (22356)

Októberben folytatódott az infláció csökkenése

Októberben folytatódott az infláció csökkenése, az éves ráta idei mélypontjára, 2,2 százalékra mérséklődött – közből az országos statisztikai intézet. Szeptemberhez képest a fogyasztói árak 0,2 százalékkal emelkedtek októberben.

Tavaly év végén 4 százalék volt az éves infláció Romániában, amely májusra 2,3 százalékra mérséklődött, majd ismét növekedni kezdett, júliusban elérte a 2,8 százalékot, majd ismét fokozatosan csökkent.

Tavaly októberhez képest legin-

kább az élelmiszerek drágultak, 4,34 százalékkal kerültek többre, a szolgáltatások fogyasztói árindexe 2,85 százalékos volt, míg a nem élelmiszereké 0,6 százalékos.

A Román Nemzeti Bank igazgatótanácsa augusztus eleji monetáris politikai ülésén 25 bázisponttal, 1,5 százalékra mérsékelte az alapkamatot, ami újabb történelmi mélypontra számított. A jegybank az idén 2,7 százalékos, 2021-ben 2,5 százalékos inflációra számított, ami illeszkedik a jegybank által kitűzött 1,5-3,5 százalékos célsávba. (MTI)

r · a · d · i · o

www.radiogaga.ro

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Sajtóközlemény

A Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködési Szervezet (BSEC) tagállamainak konferenciája

Borbély László: Az Európai Unió célja, hogy 2050-ig villamos energiájának 35%-át offshore forrásokból állítsa elő

A kormány apparátusán belül működő Fenntartható Fejlődés Főosztály 2020. november 10-én, kedden megrendezte a Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködési Szervezet (BSEC) tagállamainak magas szintű konferenciáját „A regionális együttműködés megerősítése a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek megvalósítása érdekében” címmel. Az eseményre a BSEC soros elnökségének égisze alatt került sor több mint 100 résztvevővel.

Három szesszióban 12 ország képviselői – miniszterek, regionális szervezetek vezetői és a 2030-as menetrend végrehajtásának országos koordinátorai – szólaltak fel az alábbi témakörökben:

- Fenntartható közlekedés a Covid-19 kontextusában
- Környezet és zöld energia
- Fenntartható gazdasági fejlődés és versenyképesség

„Románia célja, hogy továbbra is támogassa a fenntartható fejlődés alapelveit. A fenntartható fejlődési célok népszerűsítésének regionális központjaként ismernek el minket, mert világviszonylatban az első között fogadtunk el országos fenntartható fejlődési stratégiát, és tar-

tós kormányzat erőfeszítések révén véglegesítettük a végrehajtás intézményi kereteit. A kormány nyitott a partnerségekre és a bevált gyakorlatok cseréjére. A régió államai közötti együttműködés megerősítése a fenntartható fejlődés jegyében jelentheti a megoldást a haladó és fenntartható jövő biztosításához a fekete-tengeri régióban élő polgárok számára” – mondta Antonel Tănase, a kormány főtitkára.

„A Fenntartható Fejlődés Főosztály katalizatori szerepe nem korlátozódik országos szintre, hanem kiterjed regionális szintre is. Ma, a nehéz helyzetben is sikerült összehozni a régió összes országának magas szintű képviselőit. A fenntartható fejlődési célok megvalósítása nagymértékben fokozhatja a fekete-tengeri régió államainak fenntartható gazdasági növekedését szolgáló együttműködést. Jó példa lehet erre az energiaforrások fenntartható kiaknázása. Romániának alternatívákat kell találnia a jelenlegi energiaszerkezetre, hogy az európai ambícióknak megfelelően csökkentse a káros kibocsátásokat. A földgáz mellett, amelynek kiaknázása még mindig bizonytalan, megoldást jelenthetnek az offshore szélenergiaforrások, főleg, hogy uniós szinten az a cél, hogy a villamos energia 35%-a ilyen forrásokból

származzon” – nyilatkozta Borbély László.

„A fenntartható fejlődési célok megvalósítása és a 2030-as célok elérése kihívást és lehetőséget jelent a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium számára. A regionális együttműködés keretében az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a légszennyezés csökkentése alapvető fontosságú a fejlett, modern társadalom és az erős gazdaság szempontjából. E célok elérése mélyreható átalakulást igényel a társadalomban, a viselkedésben és a gazdasági modellben, és magában foglalja azokat a közös erőfeszítéseket, amelyeket mindannyiunknak meg kell tennünk a környezet és az éghajlati kockázatoknak kitett polgárok védelmében” – mondta Mircea Fechet környezetvédelmi miniszter.

Iulia Matei, a Külügyminisztérium államtitkára szerint „A mai társadalom, amelyet Románia soros elnöksége alatt, a BSEC-nél szerveztek, az a közös meggyőződés ihlette, hogy sürgősen össze kell hangolni az erőfeszítéseket a fenntartható fejlesztési célok megvalósításáért, a tágabb fekete-tengeri régió fenntartható fejlesztése érdekében. A Covid-19 járvány társadalmi-gazdasági szempontból is érintette a fekete-tengeri régiót, és

felhívta a figyelmet az ellenállóképesség és a fenntarthatóság fontosságára a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend célkitűzéseinek minden dimenziójában. Ezért célszerűnek tartjuk, hogy a fenntartható fejlesztési célok a BSEC-en belül végzett munkánk középpontjába kerüljenek, a közös erőfeszítések megszilárdításának és a regionális együttműködés pozitív értékei megerősítésének konkrét kifejezéseként”.

A rendezvényen felszóltak még: Emil Constantinescu, Románia volt elnöke, Alexandra Maria Bocșe, az Államelnöki Hivatal államtitkára, prof. Jeffrey Sachs, az ENSZ Fenntartható Fejlődési Megoldások Hálózatának igazgatója, az ENSZ szélessávú fejlesztési bizottságának biztosa és az ENSZ-főtitkár fenntartható fejlesztési céljainak szószólója, Olga Algayerova, az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának ügyvezető titkára, Michael B. Christides, a Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködési Szervezet Állandó Nemzetközi Titkárságának főtitkára, Eden Mamut professzor, a Fekete-tengeri Egyetemen Hálózatának főtitkára – BSUN.

A videokonferencia formában szervezett esemény célja egy egyedülálló platform létrehozása volt a bevált gyakorlatok cseréjére a

2030-ig tartó időszak menetrendjének a fekete-tengeri régióban történő végrehajtásában részt vevő kormánykoordinatorok, valamint a fenntartható fejlődés céljainak megvalósításában közvetlenül vagy közvetetten részt vevő egyéb szereplők között.

Felszólalásában minden résztvevő a regionális partnerség megerősítését szorgalmazta a fenntartható fejlődésre való áttérés érdekében.

Információk

Idén Romániát a BSEC elnöki pozíciója (2020. január 1. – december 31.). A hatodik román elnökség mottója – „A partok egyesítése összetartó erő” – tükrözi Románia azon meggyőződését, hogy a BSEC-tevékenységek megszilárdításának előfeltétele a kohézió, az összekapcsoltság és a párbeszéd kell hogy legyen.

Ebben az összefüggésben a nagy nemzetközi esemény megszervezése megerősíti Románia elkötelezettségét, amelyet regionális központként vállalt a fenntartható fejlődés 2030-ig tartó menetrendjének megvalósításában, a gazdasági együttműködés ösztönzésének, valamint a régió stabilitása és jóléte előmozdításának egyik módjaként ebben a nagy fejlődési lehetőségekkel rendelkező régióban.

www.doraoptics.ro

DORA
OPTICS

• OPTIKA • KIVIZSGÁLÁSOK • KEZELÉSEK • MŰTÉTEK •

A Dora Optics szemklinikán a legjobb szakemberek gondoskodnak Önről, legyen szó kivizsgálásról, műtétről vagy akár szemüvegről. Megtalál minket az alábbi városokban:

- **MAROSVÁSÁRHELY**
  - Mărășești tér, 21 sz., Tel.: 0733-553.976
  - 1918 Dec. 1 sugárút, 126 sz., Tel: 0265-250.475; 0755-088.379
- **SZÁSZRÉGEN**
  - Libertății sugárút 12/2, Tel: 0265-512.095; 0733-553.971
  - Cardinal Al. Todea u., 25/A, Tel: 0728-908.856
- **NYÁRÁDSZEREDA**
  - Pompierilor u., 1 sz., Tel: 0265-576.514; 0733-553.973
- **MEDGYES**
  - Pompierilor u., 4 sz., Tel: 0265-843.720; 0735-830.678
- **LUDAS**
  - 1 Dec. 1918 u., 7 sz., 0735-786.853
- **DICSŐSZENTMÁRTON**
  - Victoriei u., 21 sz., Tel: 0736-386.353

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

AJÁNDÉKOZOK kiscicákat Marosvásárhelyen. Tel. 0770-546-075. (9613)

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat. Tel. 0265/218-321, 0744-121-714, 0766-214-586. (8974)

KITAKARÍTUNK udvart, garázst és földterületet, elhordjuk a szemetet. Tel. 0749-979-885. (9545)

BÁRMILYEN típusú tetőfedést vállalunk, külső-belső munkákat 10% kedvezménnyel. Tel. 0735-288-473. (9518)

HÁZAK felújítását, ács munkát, tetőfedést bármilyen cseréppel, kisebb javítást, szigetelést, meszelést vállalunk. Tel. 0740-511-618. (9519)

VÁLLALUNK tetőkészítést cserépből, fémcserépből és kisebb sürgős javítást. Tel. 0758-585-281. (9553-1)

FESTÉST, vakolást, csempézést, gipszkartonszerelést, parkettázást stb. vállalok. Tel. 0771-393-848, 0749-564-921. (9496)

SZOBA- és lépcsőházfestést vállalok. Tel. 0741-699-761. (9616)

MEGEMLÉKEZÉS

Rohan az idő, múlnak az évek, szívünkben megmarad emléked és a szeretet.

Szomorú szívvel, soha el nem múló szeretettel emlékezünk az ákosfalvi id. **ADORJÁNI ZOLTÁNRA**, a drága jó férjre, szeretett, gondos édesapára, apósra, nagyapára halálának 10. évfordulóján.

Családja iránti szeretetét, jószágát, gondoskodását nem pótolja semmi.

Lélekben mindig velünk van. Drága emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerető családja. (9593)

„*Akik lakoznak csendben valahol, Szomorufűz akikre ráhajol, Akiknek sírján halvány mécs lobog, A gyötrődést azok már rég feledték:*

Mi sirva élünk, ők meg boldogok...”

Szomorú szívvel emlékezünk a drága édesapára, a deményházi születésű **BALOGH ÁKOSRA** halálának 3. évfordulóján.

Szép emlékét örökre megőrzi lánya, Mónika, fia, Lehel és az ő családjuk. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (9608)

Fájó szívvel emlékezünk november 12-én, halálának harmadik évfordulóján **SZABÓ ÉVÁRA**, az önfeláldozó, drága jó anyára, gondoskodó nagymamára. Emléked örökké szívünkben őrizzük, lélekben velünk maradsz. Nyugodj békében! Torontóból szerető fiad, Lóránt, felesége, Gabriella, unokáid, Boglárka és Bence. (sz.-l)

„*Hirtelen, de elmentél egy perc alatt, számunkra csak a fájdalom és a gyász maradt.*

Kicsordul a könnyünk a sírodnál, mélységes a fájdalom, hogy távoztál.

A búcsúszó, mit nem mondtál el, elmaradt, de szívünkben mindig velünk maradsz.

Álmok, emlékek, szép szavak, és minden, ami a múltból megmaradt.

Ott vagy most már, ahol senki se lát, ott vagy most már, ahol semmi se fáj.

Gondolatban sírodnál suttogjuk a neved,

gondolatban sírodnál megfogjuk a kezed.

„Ha eljön az este, csillagként tudok nektek üzeni, tekintsz fel az égre, ott fogok ragyogni.

Szívetek egy darabja voltam, mit nem lehet pótolni.”

Tudjuk, hogy csodára hiába várunk, nyugodjál békében, szívünkben kívánjuk.

Soha el nem múló szeretettel emlékezünk a harasztkeréki ifj. **OSVÁTH CSABIKÁRA** tragikus halálának 10. évfordulóján.

Pihenésed legyen áldott, amíg élünk, Te is élsz, emléked örökre megőrizzük.

Szerető szüleid, testvéred, Zoltán és családja. (9599-l)

„*Ne fájjon nektek, hogy már nem vagyok, hisz napként az égen nektek ragyogok.*”

Fájó szívvel emlékezünk november 12-én a dolgos kezű, drága jó édesanyára, anyósra, nagyira, dédire és szomszédra, a nyárádszeredai **SZILÁGYI TERÉZRE** (Nyulas) halálának harmadik évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (9572)

ELHALÁLOZÁS

Megtört szívvel tudatjuk, hogy a szeretett testvér, nagynéni, unokatestvér, rokon és ismerős,

NAGY IRMA

a Maros készruhágyár

volt dolgozója

2020. november 7-én elhunyt

Székelyudvarhelyen.

Drága halottunkat 2020. november 10-én, kedden helyeztük örök nyugalomra a székelyberei temetőben. Emléke legyen áldott!

A gyászoló család. (9610-l)

Mély fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, dédnagymama, testvér, sógornő, rokon és jó szomszéd,

özv. **MIKLÓS IRÉN-ÁGNES**

szül. Tornai

életének 87. évében csendesen

megpihent. Drága halottunk te-

metése 2020. november 13-án,

pénteken 12 órakor lesz a ma-

rosvásárhelyi római katolikus te-

mető felső kápolnájától. Emléke

legyen áldott, nyugalma csen-

des!

A gyászoló család. (9612-l)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Gyászol a Marosvásárhelyi Rádió munkaközössége.

A közszolgálati rádió alkalmazottja, **MOLDOVAN PETRU** tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából. Harminc évet töltött az intézmény kötelékében, ezalatt mindenkihez volt egy kedves szava.

Néhány héten belül nyugálmányba vonult volna. Négy gyerek édesapjaként arra számított, hogy több időt tölthet majd családjával. Erre sajnos már nem kerül sor.

Kollegánk 60 éves volt. Nyugodjon békében! Vigasztalódást kívánunk a gyászoló családnak! (sz.-l)

Mély fájdalommal búcsúzom drága nagybátyámtól. Emléked szívemben örökké élni fog.

Isten nyugtasson békében, drága **LACI**. Blanka. (-l)

Ölelje át a gyászban Isten vigasztaló szeretete a megszorodott szíveteket. Soha nem felejtünk el, **BERNÁD LÁSZLÓ**. Szívünkbe zárunk, amíg élünk. Sógornőd, Margit és a lányok: Kinga és Blanka. (-l)

NE
SPĂLĂM MĂINILE
REGULAT CU APĂ ȘI SĂPUN

PURTĂM
MASCA MEREU,
PRECUM SUPEREROII

PĂSTRĂM
DISTANȚA
LA ȘCOALĂ ȘI LA JOACĂ

RESPECTĂM
INDICAȚIILE
PROFESORILOR

**RĂMÂNEM O ECHIPĂ
PĂSTRĂM VIITORUL ÎN SIGURANȚĂ**

VÍZZEL ÉS SZAPPANNAL RENDSZERESEN
KEZET MOSUNK

MINDIG HORDJUK AZ ARCMASZKOT,
MINT A SZUPERHŐSÖK

BETARTJUK A TÁVOLSÁGOT
AZ ISKOLÁBAN ÉS JÁTÉK KÖZBEN IS

KÖVETJÜK A TANÁROK
UTASÍTÁSAIT

EGY CSAPAT VAGYUNK, BIZTONSÁGBAN MEGŐRIZZÜK A JÖVŐNKET

SEGÍTSÜNK ÖSSZEFOGÁSSAL!

A marosvásárhelyi Máltai Szeretetszolgálat

TARTÓS ÉLELMISZERGYŰJTÉST szervez a

„SZEGÉNYEK VILÁGNAPJA alkalmából

Ha segíteni szeretne, adományozzon tartós élelmiszert

- liszt
- rizs
- cukor
- konzerv
- olaj
- más, Ön által hasznosnak vélt tartós élelmiszer
- szárított zöldség

2020. NOVEMBER 9-13 között, melyet

székhelyünkre (Berek utca, 1 szám)

juttathat el minden nap **10 és 18 óra között**.

Célunk, hogy segítsük azon 250 rászoruló személyt, akiket idén már kétszer sikerült segíteni!

MEZMŐVÉTEL: 011 123456789
VÁRJUK ÖNÖKET!

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek!

Az MCA Health Care orvosi laboratórium folyamatosan a betegek rendelkezésére áll, és a fokozott biztonsági előírásokat betartva, a COVID-19-járvány idején is elvégzi az egészségügyi biztosítópénztár által megtérített laboratóriumi vizsgálatokat.

Laboratóriumi mintavételre hétfőtől péntekig 7-11 óra között várjuk önöket.

MÉRLEGEN
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁTÓL

ETV

RexoGold

a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

*A képeken látható termékek csak az arrolított jellegűek